

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510-74000 ΦΑΞ: 26510-79286 - tozagorimas@gmail.com

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ
ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ
ΑΡ. ΦΥΛ. 476
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ -
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019

ΚΩΔΙΚΟΣ 092571

ΠΕΡΑΣΑΜΕ ΤΑ 40

Με τον καινούργιο χρόνο «Το Ζαγόρι μας» μπήκε στον 41ο χρόνο της ζωής του. Λαβωμένο, πετσοκομμένο, (εδώ κι ένα χρόνο από μηνιαίο έγινε διμηνιαίο) αλλά ζωντανό ακόμα. «Σαρανταρίσαμε» μεν αλλά δεν «μπατιρίσαμε» κατά τους γνωστούς στίχους του τραγουδιού του αειμνηστού Γούναρη.

Έστω μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας συνεχίζουμε. Και συνεχίζουμε χάρη στην αγάπη των καλών και παλιών (κυρίως) Ζαγορίσιων που ζήσανε τα κλέη των παλιών καλών εποχών. Αυτοί όμως κάθε χρόνο «φεύγουν» και λιγοστεύουν. Ξεκινήσαμε με 2.000 συνδρομητές και σήμερα έμειναν λιγότεροι από τους μισούς. Είναι όμως και η κρίση που περνάνε στα χρόνια μας οι έντυπες εκδόσεις, λόγω διαδικτύου, facebook, internet και δεν συμμαζεύεται. Έτσι το ξαναλέμε, αν συνεχίζουμε αυτό οφείλεται αποκλειστικά στη νοσταλγία και τον πατριωτισμό των λίγων πια Ζαγορίσιων. Όλα αυτά τα 40 χρόνια είναι αυτοί οι απλοί συνδρομητές που το κράτησαν και κρατάνε ακόμη όρθιο. Άλλη στήριξη κι ενδιαφέρον δεν βρήκαμε από κανένα φορέα, πρόσωπο ή θεσμό. Κι αυτό μας θλίβει.

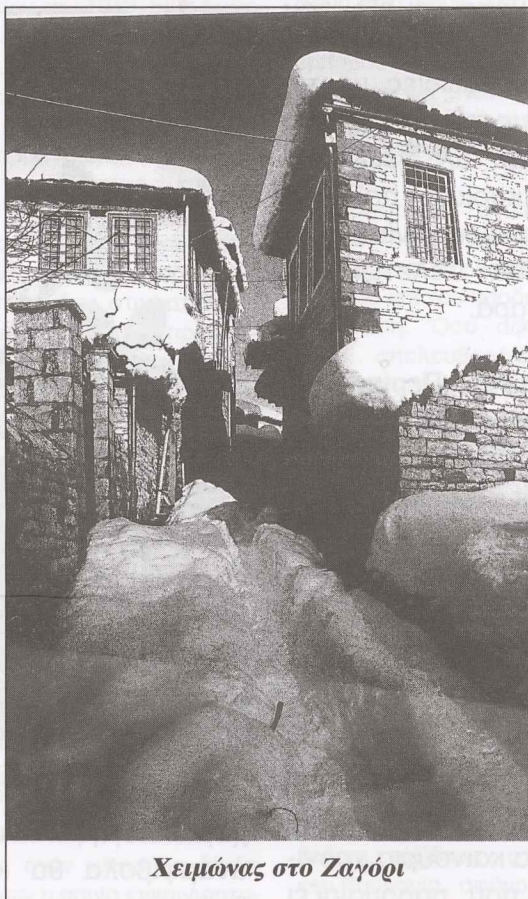
Έτσι «Το Ζαγόρι μας» ακολούθησε κι αυτό την πορεία παρακμής και υπανάπτυξης ολόκληρου του Ζαγοριού μας.

Ανασκαλεύοντας τα αρχεία μας βρήκαμε ένα ρεπορτάζ της Πανηπειρωτικής εφημερίδας «Ηπειρωτικό Μέλλον» της 10ης Δεκεμβρίου 1982, περίπου 40 χρόνια πριν. Ήταν η εποχή της μεταπολίτευσης φορτωμένη με ελπίδες και όνειρα, που όμως έμειναν χωρίς πραγμάτωση. Το ρεπορτάζ αυτό αναφέρεται σε μια σύσκεψη που έγινε στις 30 Νοεμβρίου του ίδιου έτους στα Γιάννενα με πρωτοβουλία του Υπουργείου Γεωργίας και αντικείμενο την ανάπτυξη του Ζαγοριού. Το αναδημοσιεύουμε αυτούσιο:

«Ιωάννινα, 30 Νοεμβρίου. Η ανάπτυξη στο Ζαγόρι ήταν το κεντρικό θέμα των δύο συσκέψεων που πραγματοποιήθηκαν στην Νομαρχία, στις οποίες πήρε μέρος και ειδικό κλιμάκιο του υπουργείου Γεωργίας.

Στην πρωινή σύσκεψη μεταξύ των άλλων μίλησαν:

- ο κ. Στεργιάδης, πρόεδρος του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων, ο οποίος επεσήμα-

Χειμώνας στο Ζαγόρι

νε την ανάπτυξη και αξιοποίηση του δασικού πλούτου, προτείνοντας την ίδρυση καθετού βιομηχανίας ξύλου. Προτείνει επίσης να γίνει ξενοδοχειακή εγκατάσταση χωρητικότητας 1.000 ατόμων στην κορυφή «Γκαμήλα».

- ο κ. Καπελίδης, γενικός γραμματέας του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων, πρότείνει την ίδρυση συνεταιριστικών μονάδων για την ανάπτυξη της Γεωργίας και της κτηνοτροφίας στο Δυτικό Ζαγόρι. Επεσήμανε επίσης και την ανάπτυξη της χειροτεχνίας.

- ο κ. Τζιόβας, πρόεδρος του Κέντρου Ερευνών Ζαγοριού πρότείνει ότι πρέπει να γίνει αντιμετώπιση των Ζαγοροχωρίων κατά ζώνες, π.χ. στο Δυτικό Ζαγόρι, είπε, υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, ενώ στο Ανατολικό, πρέπει να δοθεί βάρος για την καλύτερη ανάπτυξη των δασών.

Τέλος, ανέφερε ότι το Κέντρο Ερευνών Ζαγοριού κάνει προσπάθεια για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας σε συνεταιριστική βάση στο Δυτικό Ζαγόρι.

Ο κ. Ζυγούρης, εκ μέρους του Τεχνικού Επιμελητηρίου, πρότείνει να γίνει μελέτη για το ρυθμιστικό του Ζαγοριού με βάση την ιδιαιτε-

ρότητα που έχει σαν δομημένο περιβάλλον.

- Ο κ. Χριστοδούλου, πρότείνει ότι θα πρέπει να δοθούν τα κατάλληλα κίνητρα για την ανάπτυξη της χειροτεχνίας και του αγροτουρισμού.

- Ο κ. Ρογκότης, εκ μέρους της ΤΕΔΚ, πρότείνει κι αυτός με τη σειρά του ότι πρέπει να γίνει δασική, γεωργική, κτηνοτροφική ανάπτυξη του Ζαγοριού, πρότείνει επίσης την ανάπτυξη στον τομέα της οικοτεχνίας καθώς και τη δημιουργία του τουρισμού σε οικογενειακή μορφή.

- Ο βουλευτής κ. Θεμ. Λούλης πρότείνει να γίνει πλήρης και επιστημονική ανάπτυξη του δάσους, να γίνει μελέτη για τις δυνατότητες αρδεύσεως του Δυτικού Ζαγοριού. Επίσης σχετικά με τον τουρισμό πρότείνει να αναπτυχθεί σύμφωνα πάντα με τη διατήρηση του Ζαγορίσιου χρώματος.

- Ο Νομάρχης κ. Μαρτίνης πρότείνει να γίνει συγκεκριμένος χαρακτηρισμός δασικών χωριών, τα οποία θα περιλαμβάνουν κατοίκους που θ' ασχολούνται με τα δάση.

Κλείνοντας, τονίστηκε από τον απεσταλμένο του υπουργείου, ότι, όλες οι προτάσεις ήταν εποικοδομητικές κι ότι θα δοθεί η ανάλογη βοήθεια απ' το κράτος, όμως θα πρέπει να υπάρχει και η κατάλληλη βοήθεια και πρωτοβουλία απ' τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Εξ άλλου, το απόγευμα επαναλήφθηκε πάλι η σύσκεψη, στην οποία πήραν μέρος και οι πρόεδροι των Κοινοτήτων».

Από τη σύσκεψη σκείνη πολύ νερό κύλησε κάτω από τα γεφύρια του Ζαγοριού μας, αλλά ΤΙΠΟΤΕ απ' όλα όσα εκεί πρότειναν και σχεδιάζαν δεν έγινε.

Δέκα αυτοϊδιοκτητικές τετραετίες πέρασαν χωρίς να έχει γίνει κάτι το σημαντικό που θα άλλαζε τη μοίρα του τόπου μας.

Το επόμενο δίμηνο το τεύχος μας θα είναι το τελευταίο προ των Δημοτικών εκλογών του Μαΐου. Περιμένουμε να δούμε τι θα μας φέρουν κι αυτές. Αυτό που κυκλοφορεί και μαθαίνουμε είναι η μεγάλη προθυμία προσφοράς αφού μιλούν για 4-5 εκλογικούς συνδυασμούς σ' ένα χώρο γυμνό από κόσμο. Περιμένουμε λοιπόν με αγωνία τους στόχους και το πρόγραμμα του κάθε συνδυασμού για να αξιολογήσουμε έτσι τις διαφορές μεταξύ τους, βάσει των οποίων ζητούν την ψήφο των Ζαγορίσιων.

Σ' όλους όσους θα κατέβουν στον «πόλεμο» ευχόμαστε «καλό βόλι».

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χρονογράφημα**Στο κυκλογύρισμα του Χρόνου****Το 2019: Η καινούρια μας ετήσια χρονιά
Σταύρου Συκιώτη**

μέβεξη σ' αυτές και την ψυχολογική τους ευχάριστη πληρότητα. Είναι πολλά τα ερεθίσματα που συντείνουν σ' αυτό: Όπως είναι οι χαρούμενοι ή πένθιμοι ήχοι των κωδωνοστασίων, ο πλούσιος φωτισμός μέσα και έξω του χώρου των Εκκλησιών, οι συνεχείς ψαλμωδίες με τις παραστάσεις των κληρικών. Η παρουσία των νέων ανθρώπων, κυρίως παιδιών, που συμμετέχουν ενίοτε στα δρώμενα των τελετών, με ιδιαίτερη χαρά.

«Χριστούγεννα! Πείραχα η καμπάνα κράζει κι η μάνα το παιδί. και το παιδί «Χριστούγεννα» στη Μάνα, κι ο κόσμος όλος τραγουδεί»

(Κωστής Παλαμάς)

Η Πρωτοχρονιά δεν είναι μόνο η πρώτη μέρα ενός ακόμη καινούριου χρόνου. Είναι και η «αφετηρία» της ζωής σε μια καινούρια χρονική φάση, που παρουσιάζει πολλούς προβληματισμούς. Το τέλος του προηγούμενου χρόνου, είναι ένα τέρμα, όπως και η κάθε Πρωτοχρονιά μια αφετηρία, μιας καινούριας διαδρομής.

Μια δωδεκάμηνη διαδρομή ζωής, σίγουρα δεν είναι συμπτωματική, γι' αυτό απαιτεί τόσο για τον απλό άνθρωπο, όσο και από κοινωνικούς φορείς και Οργανώσεις, ενδεδειγμένους προγραμματισμούς και προσπάθειες για την απρόσκοπτη και ομαλή πορεία της διαδρομής.

Το τέρμα μιας χρονιάς και η αφετηρία μιας καινούργιας είναι μια αντιπαράθεση στο

φαινόμενο της Ζωής. Δυσαντικριστές σελίδες. Η πρώτη του «Τέρματος» μελανιασμένη στο σύνολό της καταχωρεί την τελευταία λέξη και υπογράφει «τέλος»! Ενώ η «δεύτερη», ολοκάθαρη, αδη-

διακαή επιθυμία και προσδοκία όλων των ανθρώπων, για μια καλή, χαρωπή και πλούσια ζωή για όλους τους ανθρώπους και τις κοινωνίες τους. Πλην η καθημερινότητα επιβεβαιώνει πως τα «πράγματα» δεν ανταποκρίνονται έτσι. Εκ τούτου προκύπτει η αναζήτηση και επίκληση ποικίλων δυνάμεων, τα λεγόμενα «ζώδια» κάθε μορφής και διαδικασίας. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της

μονεί για το ευδόκιμο περιεχόμενό της. Και οι δύο, αναμφίβολα θα καταχωρηθούν στα κατάστιχα της «Ιστορίας» μας.

Ωστόσο, η Πρωτοχρονιά που, εκ των πραγμάτων έχει μια καίρια σημασία για τη Ζωή μας, δεδομένου ότι αποτελεί κομβικό χρονικό στοιχείο, στο κάθε ετήσιο κυκλογύρισμα του χρόνου. Δεδομένου, ότι σ' αυτήν αναφέρονται οι αναγκαίοι Ισολογισμοί, Απολογισμοί και Προϋπολογισμοί που παρακολουθούν και συντονίζουν τη Ζωή μας, τόσο προσωπικά, όσο και δημοσιονομικά και κοινωνικά.

Η ευκολόχρηστη ευχή μας «Καλή Χρονιά» σε κάθε Πρωτοχρονιά, εκφράζει την

Πρωτοχρονιάς, εκτός από τα «φλουριά» της πανηγυρικής Βασιλόπιτας.

Οι της «Δεύτερης Σελίδας» ποιητικά με τον:

«Στον καινούριο χρόνο»

Χρόνε, όλοι σε ραίνουν μ' όμορφα λουλούδια, ρίγος στον καθένα δίνεις στη ματιά σου. Όλοι σε προσμένουν με χαράς τραγούδια, Όλες τις χαρές σου σαν γλυκά αγγελούδια Στην ψυχή μας πάνω τα χαρίσματά σου.

Σ.Σ.: Οι φωτογραφίες είναι από το ξενεγλωσσο βιβλίο του Γιώργου Σφήκα με τίτλο «Flowers of Greece».

Το αέναο κυκλογύρισμα του Χρόνου, συμπαραστέκεται στο αριθμητικό μας σύστημα. Σκαλί-σκαλί, ο κάθε διάδοχος αριθμός, προσδιορίζει την αφετηρία της νέας διαδρομής του Χρόνου, στη νέα του περιστροφή γύρω από τον ήλιο. Η αφετηρία αυτή, μας φέρνει τις:

«Χρονιάρες μέρες»
Και θα 'ρθουν χρονιάρες μέρες. Τα Χριστούγεννα με τα αφρόπλαστα χριστόψωμά τους, πρώτα, και τ' Αϊ-Βασιλείου, με των παιδιών τα κάλαντα, και με των νερών τ' αγιάσματα, τα Φώτα.

(Γεώργιος Δροσίνης)

Τα Χριστούγεννα, στο τέλος κάθε χρονιάς και το Πάσχα στον Ανοιξιάτικο Απρίλη είναι δυο μεγάλες γιορτές της Χριστιανισμένης. Δυο γιορτές, πολυήμερες, που σχετίζονται με την επίγεια ύπαρξη του Ιησού Χριστού

και την ανάληψή Του στον ουράνιο θεικό θρόνο Του, μετά τη Σταύρωση και την Ανάστασή Του. Έτσι, αναζωπυρώνεται το θρησκευτικό συναίσθημα των πιστών, με τις πολυήμερες ιεροτελεστίες των απανταχού εκκλησιών, την προσωπική τους

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΩΝ 74 ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ**Η Επιμελητεία
του Αντάρτη
(Ε.Τ.Α.)**

Το Ε.Α.Μ. δεν άφηνε τίποτα να λειτουργεί στην τύχη του, αποσπασματικά και ανοργάνωτα. Αυτόν τον ευρηματικό τίτλο έδωσε η Περιφερειακή Οργάνωσή του. Οι γονείς μου Τάκης και Νίτσα και με τη σύμφωνη γνώμη της γιαγιάς μου Λεμονιάς Πατίκου ασμένως και χωρίς δεύτερη σκέψη δέχτηκαν στο πατρικό μου σπίτι να έχει την έδρα της. Εκεί αντάμωσαν η Αμαλία Τζώρτζη, η Ελευθερία Παπαχριστοδούλου, η Βασιλική Μπαλιάκα, η Ασπασία Αργυρίκου, η Αγγελική Ήτου, η Έλλη Δερμάνη, η Νίτσα Δερμάνη, η Λεμονιά Πατίκου, η Νίκη Παυλίδη, η Μαρία Αρκουμάνη, η Μαριάνθη Τσαϊμίδη, η Ελένη Αβραμοπούλου, η Σοφία Σουγγάρη, η Μαρία Καρακίτσου.

Έραβαν ασταμάτητα, να ντύσουν τους αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. είχαν εξοικονομήσει ύφασμα από αλεξίπτωτα. Αυτό μαζί με άλλα χρήσιμα υλικά που «εξ ουρανού» δέχονταν το πεδίο ρίψαν στο Σκαμνέλι μεταξωτό και ακριβοθώρητο έφτιαχνε την ενδυμασία τους. Όσο για τις κάλτσες, τις φανέλλες, τις μπλούζες κ.λπ. Το Γρεβενίτι από ποκάκια προβάτων και τραγόμαλλα ήταν πλήρες.

Στην 1η επιδρομή 23/10/1943 το πατρικό μου πυρπολήθηκε όπως και τα εκατοντάδες σπίτια του Γρεβενιτίου. Αυτό από μόνο του βέβαια δε λέει τίποτα: όμως η επιμονή των κατακτητών, να είναι σίγουρα για το «καθήκον» που επωμίσθηκαν, το έπραξαν με επιμέλεια. Είχαν τις πληροφορίες τους απ' τον τοπικό δοσίλογο.

Μέχρι το 1957 δέσποζαν τα λείψανα του φούρνου, ο σκελετός και το πλάκοστρωμα. Ο πατέρας μου με τη μάνα μου τον αναστήλωσαν. Προστατεύτηκε στον εσωτερικό χώρο της εξωτερικής κουζίνας μας. Παραμένει μέχρι σήμερα διατηρητέο μνημείο. Το 2003 το καλοκαίρι προέβηκα στη στήριξη και ανακατασκευή της κουζίνας. Ο φούρνος εξωραίστηκε και συνεχίζει να προστατεύεται.

Θέλω όμως με την ευκαιρία αυτή να γράψω λίγα λόγια για την Εθνική Αντίσταση: συκοφαντήθηκε απ' τους απόντες και συνεργάτες των γερμανών. Το επιχείρημα που έχουν είναι ότι τα αντίποινα των κατακτητών, οι εκτελέσεις και οι πυρπολήσεις συνδέονταν με κάποια αντιστασιακή ενέργεια στην ίδια περιοχή: να τους πω ότι δεν γίνονταν πάντα έτσι. Για τους άλλους θανάτους από πείνα, φόνους, ληστείες, βιασμούς λένε

κομψευόμενοι: «Είναι το λογικό κόστος ξένης κατοχής»! Μπορούν να μας πούνε πόσες χιλιάδες θύματα θα είχε η χώρα, αν αδιαμαρτύρητα οδηγούνταν τα νιάτα της πατρίδας μας για εργασία στη Γερμανία ή ως συμπολεμιστές των χιτλερικών στο Ανατολικό Μέτωπο; Φυσικά αυτό απετράπη: πώς; Με τις διαδηλώσεις και τους αγώνες χιλιάδων πολιτών στην Αθήνα και τον Πειραιά. Πάνω από 200.000 λαού διαδήλωναν ενάντια στην πολιτική επιστράτευση. ΑΚΥΡΟ αυτό το μέτρο για την Ελλάδα δήλωσαν οι γερμανοί: ήταν 5 Μαρτίου του 1943. Είχε όμως 10 νεκρούς και πάνω από 140 τραυματίες. Ευτυχώς που στην πατρίδα μας, ευλογία για μας, υπάρχουν οι ανυπάκουοι και ανυπότακτοι και ό,τι καλό απολαμβάνουμε «νηστεύσαντες και μη νηστεύσαντες, ευφραϊνόμεθα».

Θα κλείσω όμως με μια διαπίστωση: η Αντίσταση της ευρύτερης Αριστεράς ποτέ δεν στιγματίστηκε από το επίσημο κράτος ως προδοτική. Τέτοιο χαρακτηρισμό τον προσάπτουν μόνον ατομικά, πολιτικοί και ιδιώτες σε λόγους, βιβλία ή άρθρα εφημερίδων. Η ηγεσία του Ε.Α.Μ. ουδέποτε οδηγήθηκε στο εδώλιο του κατηγορουμένου για τη δράση της κατά την Κατοχή, ούτε καν και στα χρόνια του Εμφυλίου (1946-1949). Ο δοσιλογισμός όμως σε κάποιες φωτεινές περιόδους, απ' το επίσημο κράτος έπαιρνε την τυπική σφραγίδα της προδοσίας. Π.χ. επεβλήθη δύο φορές θάνατος στον στρατηγό Γεώργιο Τσολάκογλου. Επεβλήθησαν ισόβια δεσμά στους κατοχικούς πρωθυπουργούς Ιωάννη Ράλλη και Κων/νο Λογοθετόπουλο. Γενικά όμως ήταν χλιαρή η δίωξη των δοσιλόγων η οποία εγκαταστάθηκε στις 21 Φεβρουαρίου του 1945.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ**Το Γρεβενίτι
στόχος ληστών**

Ο αείμνηστος **Στάθης Δαμιανός**, πολιτικός επιστήμονας και κοινωνιολόγος, στο βιβλίο του **ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗ ΣΕ ΤΡΙΕΛΑΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**, εκδόσεις ΠΛΕΘΡΟΝ 1997 στη σελίδα 145: η έρευνα έγινε το 1961 και είναι επιτόπια. Θα μας πει, ότι η οικονομική ευμάρεια σε μεγάλο ποσοστό των Γρεβενιτών, θα ανοίξει την όρεξη σε επιδοξους λητοσυμμορίες να κρατάν ομήρους και να αποσπούν λύτρα με την απελευθέρωσή τους. Το χωριό μας γνώρισε τέτοιες επιδρομές. Γνωστές γρεις. Τις δύο τις καταγράφει ως εξής:

«Κατά την πρόσφατη ιστορία του το Γρεβενίτι γνώρισε δύο τέτοιες

επιδρομές ληστών: μια πρώτη φορά κατά τη δεκαετία του 1890, όταν η συμμορία του πασιγνώστου ληστή Γιώργου Νταβέλη θα επιτύχει να απαγάγει, ομαδικώς, το σύνολο της ντόπιας ηγεσίας (περίπου σαράντα ανθρώπους).

Τη δεύτερη φορά κατά την περίοδο που ακολουθεί την προσάρτηση της Ηπείρου στο Ελληνικό κράτος με πρωταγωνιστές τους αδελ-

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΕΡΜΑΝΗ

φούς Ρετζαίους. Αυτή η επιχείρηση στρεφόταν εναντίον ενός ευπόρου εμπόρου και κατέληξε σε δύο θανάτους: του Ομήρου, που ήταν ο πρωτότοκος γιος του εμπόρου, καθώς και ενός χωριανού, συνεργάτη των ληστών».

Προφανώς αναφέρεται στην απαγωγή του **Βασιλάκη Κων/νου Τζώρτζη** και τον θανάσιμο τραυματισμό του και του προδότη επίσης των εξόντων. Όσο αφορά τους 40 αυτοί απελευθερώθηκαν με την καταβολή παχυλών λύτρων.

Για πολλά χρόνια με βασάνιζε η ακριβολογία, όσο αφορά τον θανάσιμο τραυματισμό του Βασιλάκη. Ο κατάλληλος άνθρωπος γι' αυτό δεν ήταν άλλος απ' τον μοναδικό «Εν τη ζωή» **Τέλη** αδερφό του.

Επικοινωνήσα τηλεφωνικά μαζί του αρχές Ιανουαρίου του 2009 για το θέμα αυτό. Ανταποκρίθηκε ασμένως. Η αφήγηση φυσικά έγινε με επιστολή προς τον γράφοντα στις 28/1/2009:

«Το έτος 1911 ο νομός Ιωαννίνων ήταν υπό την κατοχή των Τούρκων. Οι Γρεβενιτάδες, οι άνδρες βέβαια, ταξίδευαν στη Μικρά Ασία και Ρουμανία, αφήνοντας τους γονείς τους και τις οικογένειές τους στο χωριό. Στα ταξίδια που έκαναν αποκτούσαν αρκετά χρήματα και επιστρέφοντας κατά περιόδους έχτιζαν ωραία και μεγάλα σπίτια. Η οικογένεια στο χωριό καλλιεργούσε τα χωράφια, τα αμπέλια και τους κήπους. Γενικά βρίσκονταν σε καλή οικονομική κατάσταση. Πολλές οικογένειες θεωρούνταν πλούσιες. Μια απ' αυτές ήταν και του πατέρα μου Κων/νου Παν. Τζώρτζη με προστατή τον παππού μας Παναγιώτη.

Η οικογένεια του Κων/νου στο χωριό αποτελούνταν απ' τον παππού μου, τη γιαγιά, τη σύζυγό του, ένα αγόρι και τρεις θυγατέρες (μιλάμε για το 1911). Ο Βασιλάκης γεννήθηκε το 1897. Τον Απρίλιο του 1911 η οικογένεια ξεκίνησε το βράδυ για να πάει στην Ανάσταση. Μόλις βγήκαν στην αυλή του σπιτιού, αντικρίσαν να έχουν περικυκλώσει το σπίτι, φοβήθηκαν και φώναζαν δυνατά «κλέφτες-κλέφτες». Ο παππούς που είχε μείνει τελευταίος για να κλεί-

δώσει το σπίτι, το κλείδωσε καλά και οι κλέφτες δεν μπόρεσαν να το παραβιάσουν και να συλλάβουν τον ίδιο. Τότε απήγαγαν τον 14χρονο Βασιλάκη.

Πολλοί κάτοικοι όταν το αντιλήφθηκαν τι είχε συμβεί άρχισαν να πυροβολούν με τα κυνηγετικά όπλα και μαζί με το τούρκο απόσπασμα κυνήγησαν τους κλέφτες, οι οποίοι έφευγαν τρέχοντας και έφτασαν στην Κούρτη, πέρα απ' το ποτάμι για να κρυφτούν. Τους κλέφτες ακολουθούσε και ο προδότης «κολαούζος» (έμπειρος σύμβουλος). Οι κλέφτες αναγκάστηκαν να πυροβολήσουν κατά του Βασιλάκη και να τον τραυματίσουν άσχημα, θέλοντας να τον σκοτώσουν, για να μη προδώσει τον προδότη. Στη συμπλοκή όμως σκοτώθηκε ο προδότης, ο οποίος ήταν κάτοικος Γρεβενιτίου.

Ο Βασιλάκης δυστυχώς δεν έζησε υπέκυψε στο βαρύ τραύμα. Ευτυχώς δεν ακολούθησαν εκδικήσεις κατά της οικογένειάς του προδότη».

Ο Τέλης απέφυγε να κατονόμασει τον προδότη, το οικογενειακό του δένδρο. Σίγουρα πρόκειται για άνθρωπο ανηλεή και αδιστακτό. Δε χρειάζεται κόλαση να καταφύγω στην ονοματολογία των επιγόνων του: για τίποτα αυτό δεν προσφέρεται.

Νικόλαος Κατσίκης

Εκείνη περίπου την εποχή ο παπα-Νικόλαος Κατσίκης προτού γίνει παπάς (1915-1945) τον βρίσκουν στο δάσος στην «Τούφα» για Ελλάδα... «Εφηβος ξενιτεύεται στη Μ. Ασία, όπου ο πατέρας του είχε κατάσταση. Εικοσαετής επιστρέφει στο Γρεβενίτι. Νυμφεύεται την Ευαγγελία Αρκουμάνη 16-17 ετών και ασχολείται με γεωργικές εργασίες. Ξαναπηγαίνει στη Μ. Ασία 2-3 φορές για μικρά διαστήματα, προκειμένου να βοηθήσει οικονομικά την οικογένεια.

Το χρήμα προκαλεί τους κλέφτες στο Γρεβενίτι, τον βρίσκουν στο δάσος για Ξύλα στην «Τούφα» και ζητούν λύτρα. Δίνει 40 λίρες για να τον αφήσουν ελεύθερο, (διά μέσου ενός εξαδέλφου του)».

Εφημερίδα «ΤΟ ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ» φ. 13/1996 με την υπογραφή του εγγονού του αείμνηστου Στάθη Παπαευσταθίου.

Ένα τεράστιο δίκτυο πληροφοριών από ανθρώπους σε Τράπεζες (Ε.Τ.Ε.), στην Αστυνομία ήταν άνθρωποι υπεράνω υποψίας με υψηλή κοινωνική θέση και με ροπή στον εύκολο πλουτισμό. Πάντως αρκετοί αξιοποιήθηκαν απ' τον Γιάννη και Θύμιο Ρετζίο. Για τη βρώμικη δουλειά, δολοφονίες κ.ά. είχαν τους λούμπεν.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία Γιώργος Δερμάνης

Η Στέρνα μας δεν θα είναι εκεί

Ναι παιδιά, η Στέρνα μας τους ιδιοκτήτες κάπου αλλού τους κάλεσε το καθήκον και είναι πάντα συνεπείς σ' αυτό.

Η Στέρνα μας, που εδώ και πάρα πολλά χρόνια ήταν σαν σφραγίδα του Καπεσόβου! Εκεί, στα δύο καναπεδάκια και στα αυτοσχέδια τραπεζάκια του Θουκυδίδη πόσοι επώνυμοι και μη, δεν πήραν τον καφέ τους δεν γεύτηκαν τα τόσα γλυκά, το τσίπουρο, το κρασί και τα παραδοσιακά μεζεδάκια.

Μα πάνω απ' τα υλικά αγαθά μέτραγαν τα μη υλικά. Η ζεστασιά, η προθυμία, η φιλική ατμόσφαιρα, η ευγένεια, των ανθρώπων της. Οι ωραίες συζητήσεις, τα καλαμπούρια, οι κοινές αναμνήσεις που συγκινούσαν. Εκείνο το σημείο, μπροστά στη Στέρνα, είχε κάτι το μαγικό. Μέσα στον καύσωνα του κατακαλοκαιριού, πέραγε σαν ρυάκι, ένα δροσερό αεράκι από τον Βίκο και μας αναζωογονούσε και εμάς και το μυαλό μας. Εκεί συλλαμβάναμε τις ιδέες για τις τόσες εκδηλώσεις του Συλλόγου. Το περιεχόμενο και τους τίτλους των ημερολογίων μας.

Εκεί, σαν έπεφτε ο ήλιος και σηκώνονταν από τους οβρούς χιλιάδες μυρωδιές, ζούσαμε το τελευταίο παραδοσιακό ντοκιμαντέρ, δηλαδή το πέραςμα... της γιδούρας!

Αυτά τα πανέξυπνα ζώα, τα γίδια, μας κοιτάζαν με μια θρασύτατη περιέργεια, κάνοντας στάση μπροστά μας. Εδώ το σκηνικό γινόταν βάρβαρο!

Τα σκυλιά της γιδούρας του Κλέαρχου, αρπάζονταν με τα σκυλιά του Θουκυδίδη. Ο σκυλίσιος θυμός που κυλιόταν πάνω στο καλντερίμι, μας έφερνε πανικό. Η οικογένεια Παπαγεωργίου όμως, ορμούσε θαρραλέα πάνω στα συμπλέγματα υπακούοντας στα παραγγέλματα του Θουκυδίδη:

— Γιάννα άρπαξε το άσπρο...

— Έλλη βάλε μέσα τη σκύλα...

Ενώ η ακούραστη Άννα που είχε πάντα στην τσέπη μπουκαλάκι με φάρμακο, έσκυβε να γιατροπορέψει ζωντανά της. Τα γαλίνια πρωινά, ο καφές είχε άλλη γοητεία! Η Άννα δεν είχε φούριες και καθόταν αυτή μαζί μας. Να κι ο πρίγκηπας Θουκυδίδης, που ερχόταν κουρασμένος με μια αγκαλιά μέντα ή φασκόμηλο ή ρίγανη και τον βοηθούσαμε κι εμείς στο χέριασμα. Και παντού λουλούδια!

Τριανταφυλλιά στον τοίχο, γλάστρες στον πλάτανο και βρύση και μπουκετάκια στα τραπέζια που να δίνουν το στίγμα της κάθε εποχής. Από πασχολομάνες και μενεξέδες μέχρι κρόκους και διώνχες του φθινοπώρου. Και μπαγράτσια στη βρύση για να πίνουν νερό, όλα τα ζωντανά, σκυλιά, γάτες, γίδια.

Περίσσευε η αγάπη για όλα. Κι όταν το Ζαγορίσιο κρύο κατηφορνούσε από τα βουνά, η Άννα γέμιζε τη σόμπα της και έφτιαχνε μια ζεστή φωλιά για όλους. Και το πλαγιαστό κλωνάρι στο ταβάνι, σ' έκανε να νομίζεις ότι είσαι σε κλαδερό.

Σ' ένα τραπεζάκι η γλυκιά Έλλη έφτιαχνε τα καλλιτεχνήματά της, ενώ η Γιάννα κατέβαινε με ένα ταψάκι που μοσχοβολούσε, ακολουθούμενη από ένα σκύλο της. Και τι δεν άκουσε ο καημένος ο Θουκυδίδης, γι' αυτή την Στέρνα από τους σοφούς άσοφους του χωριού. Τρομερά προγνωστικά, που τσάκιζαν κόκαλα.

— Τι θα κάνει σ' αυτή την τρύπα με την Στέρνα στη μέση, που πιάνει όλον τον τόπο; Ούτε έναν δεν θα χωράει!

— Πεταμένα λεφτά...

— Δεν κάθεται σ' αυγά του...

Κι' όμως, αυτή η τρύπα και τι δεν χώρεσε: κρασιά, γλυκά σε βαζάκια, γλυκά σε ταψιά, αρωματικά φυτά, αμέτρητα στολίδια. Το ροδάνι της Στέρνας έγινε εκθετήριο μπιμπελό και η ίδια η Στέρνα φωτισμένη παραδοσιακό αξιοθέατο.

Μέσα στη γενική κρίση των καιρών η Στέρνα ήταν μια όαση. Παράδειγμα προς μίμηση και άξια επαίνων. Ο Θουκυδίδης δεν παρακάλεσε κανέναν για δουλειά, για τα παιδιά του. Την έφτιαξε μόνος του και αξιοποίησε τα προσόντα τους. Όπως σοφά λένε οι οικονομολόγοι, οι οικογενειακές επιχειρήσεις αντέχουν σε όλους τους καιρούς. Η οικογένεια από μόνη της είναι μια δύναμη!

Ζούκη Ελένη Τζαλμακλή

και με σωστή καθοδήγηση και ορθολογισμό μπορεί να μεγαλουργήσει. Η Στέρνα της εκκλησιάς όπως την λέγαμε είχε την θετική της αύρα, γιατί εκείνα τα χρόνια που δεν υπήρχε ύδρευση και στέρευαν οι βρύσες το καλοκαίρι, με τι χαρά άκουγαν οι Καπεσοβίτες, το παιδί που ανέβαινε στο καμπαναριό και φώναζε:

— Ακούστε χωριανοί... σήμερα ανοίγει η Στέρνα της Εκκλησιάς στις 12 η ώρα. Κάθε σπίτι θα πάρει μια φτσέλα νερό...

Αυτή τη γριά Στέρνα, ο Θουκυδίδης την ζωντάνευσε και την έκανε φάρο για το χωριό, με το φωτάκι της στην πόρτα να δέχεται φιλόξενα τους περαστικούς με ζέστες και με παγωνιές. Γι' αυτό θα είχε και τις ευχές του παππού του, του Παπα-Θουκυδίδη, που ήταν μια σεβάσμια βιβλική μορφή, σαν να κατέβηκε από τις αγιογραφίες των τοίχων του Αι-Νικόλα μας.

Ας έχετε και τις δικές μας ευχές Παπαγεωργαίοι, εμείς των πιστών της Στέρνας. Περάσαμε μαζί σας πολύ όμορφα, ένα πέμπτο (1/5) αιώνα. Είδαμε το χωριό μας να γίνεται γνωστό. Να έρχονται δημοσιογράφοι για συνεντεύξεις, σημαίνοντα πρόσωπα, παρουσιαστές, κόσμος και κοσμάκης. Ό,τι και να κάνετε θα είναι σωστό και καλό, γιατί έχετε να σκέφτεστε και να δουλεύετε ομαδικά και ακούραστα.

Σε χιονισμένο τοπίο και με δριμύ ψύχος ο Αγιασμός των υδάτων στο Ζαγόρι

Στον Ζαγορίτικο ποταμό και στο πέτρινο γεφύρι Καμπέρ Αγά κοντά στους Μηλιωτάδες, όπως κάθε χρόνο, έγινε ανήμερα των Θεοφανείων ο Αγιασμός των υδάτων στο Δήμο Ζαγορίου σε χιονισμένο τοπίο και τον υδράργυρο, παρά την ηλιοφάνεια, πέντε βαθμούς κάτω από το μηδέν.

Πάνω από το πέτρινο γεφύρι ο εφημέριος των Μηλιωτών πατήρ Ιωάννης έριξε τον Σταυρό στα λίγα αλλά παγωμένα νερά του ποταμού και ένας τολμηρός κολυμβητής ο Χρήστος Σιαραμπής, όπως το συνηθίζει τα τελευταία χρόνια, τον ανέσυρε υπό τα χειροκροτήματα των πιστών που παρακολουθούσαν την τελετή και από την σύγχρονη γέφυρα απέναντι από την πέτρινη.

Στην τελευταία παραβρέθηκαν, ο Δήμαρχος Ζαγορίου Βασίλης Σπύρου μαζί με τους αντιδημάρχους Άγγελο Αρμένη και Κώστα Παπακώστα, οι πρόεδροι των Τ.Κ. Δεματίου Χρήστος Ζιάβρας και Ποταμιάς Αναστάσιος Περιστερής, ο τοπικός Αστυνομός, εκπρόσωποι Πολιτιστικών Συλλόγων και κάτοικοι του Ανατολικού Ζαγορίου.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΙΝΑΒΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

ΔΩΔΩΝΗΣ 73 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
τηλ.: 2651066693
κιν.: 6932857864

email: athanatsinavos@gmail.com
web: www.thanatsinavos.gr

Η ΒΛΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΦΟΛΙ

(Από τα καλοκαίρια των παιδικών μου χρόνων)

Επεξήγηση: Βλαλία = το γυναικείο όνομα Ευλαλία, έτσι όπως το έμαθα στο χωριό μου και όπως για πολλά χρόνια αποκαλούσα την κάτοχό του. Ένα όνομα που ηχούσε περίεργα στ' αυτιά μου, τι κι αν δεν είχαμε «περίεργα», για την ηλικία και τα ακουσμάτά μας, ονόματα στο χωριό: Μελανθώ, Κάστη (από το Ιοκάστη), Ερατώ...!

Όσο για τη Βλαλία, τι να πω! Ευτυχώς μας τίμησε με την παρουσία της πολλά χρόνια κι έτσι τη γνώρισαν και οι νεότερες γενιές. Μια φιγούρα αεικίνητη, λιπόσαρκη, με βλέμμα οξυδερκές, συνεσταλμένη, με ευγένεια ψυχής.

Είναι καλοκαίρι στο χωριό. Με την παρέα μου εξερευνώ κάθε σοκάκι και κάθε γωνιά του, από τον ένα μαχαλά στον άλλο. Η παιδική περιέργεια στο ζενίθ της! Το ίδιο και η φαντασία μας! Σενάρια πολλά στήνονται για το τι μπορεί να κρύβει ένα μισογκρεμισμένο σπίτι, ένα μάνταλο πόρτας πεταμένο κάπου, ένα εγκαταλελειμμένο αχούρι —με ζωντανή ακόμα τη μυρωδιά του σανού και των ζώων του— μια μισοκρυμμένη από τις χελιδρονιές πόρτα, ένα σκουριασμένο από την πολυκαιρία κουτάλι ή μια αλυσίδα, μια σκουριασμένη τενεκεδένια βρύση (αυτές που κρέμονταν σε πολλά σπίτια και που αργότερα είδαμε και στην πλαστική, κακόγουστη έκδοσή τους).

Εξερευνήσεις που λάμβαναν χώρα διαφορετικές ώρες της μέρας και ανακαλύψεις που είτε μας άφηναν αδιάφορους είτε μας ξάφνιαζαν ευχάριστα.

Χώρος εξερευνήσεων και τα κοτέτσια του χωριού! Τα περισσότερα σπίτια, ακόμα κι αν δεν είχαν άλλα ζώα, κότες θα είχαν. Κοτέτσια, απλά τα περισσότερα, με ξύλινα καφάσια γεμάτα άχυρο για φωλιές, έξω από το χώρο του κυρίως σπιτιού, περίμεναν την επίσκεψή μας! Σ' αυτά μπαίναμε να δούμε εάν υπάρχουν αβγά και

ποιος ξέρει τι άλλο! Και τι χαρά κάναμε, όταν βλέπαμε τις φωλιές γεμάτες με αβγά, ζεστά ακόμη κάποιες φορές! Τα πιάναμε και τα αφήναμε πάλι κάτω, με εξαίρεση κάποιες —ελάχιστες οφείλω να πω—, περιπτώσεις όπου παίρναμε κι ένα, όχι βέβαια για να το φάμε, αλλά για να το πετάξουμε σε κάποιο στόχο —ένα δέντρο, μια ξερολιθιά, μια σκεπή— για να δούμε πώς σπάει αδειάζοντας το γλοιώδες περιεχόμενό του. Ένα παιδικό παιχνίδι; Μια μικρή συνωμοσία ανήλικων που θεωρούσαν πως διαπράττουν μια παράνομη, αξιόποινη πράξη με μεγάλη επιτυχία!

Μία από αυτές τις φορές, με τη λεία στο χέρι, σκασμένοι στα γέλια και περήφανοι για το κατόρθωμά μας, οδεύουμε προς το στόχο μας. Το αβγό εκσφενδονίζεται σε μια κοτρώνα και, ω του θαύματος, αποδεικνύεται βρασμένο. Η έκπληξή μας δεν περιγράφεται! Απίστευτο! Ένα αβγό βρασμένο σε φωλιά! Πώς βρέθηκε; Να ήταν και τα άλλα αβγά της φωλιάς βρασμένα;

Επιστροφή τροχάδην στο

τόπο του εγκλήματος! Επιστροφή στο κοτέτσι της Βλαλίας! Με προσοχή μη μας πάρει μυρωδιά η Βλαλία ή η υπέργηρη μάνα της, μπαίνουμε στο κοτέτσι και πιάνουμε ένα ένα τα αβγά της φωλιάς να τα ελέγξουμε. Μάταια! Καμιά ιδέα! Κανένα νόημα δε βγαίνει! Κανείς μας δε γνωρίζει τι μπορεί να έχει συμβεί! Και τώρα πώς θα μάθουμε;

Ανδρομάχης Καραγιάννη

Ποιον να ρωτήσουμε χωρίς να αποκαλυφθεί η παρανομία μας;

Περνούσαν οι μέρες και από τις συζητήσεις μας δεν έλειπε το θέμα του μεγάλου μυστηρίου της εύρεσης του βρασμένου αβγού στο κοτέτσι!

Οπότε βλέπαμε τη Βλαλία να περνάει από μπροστά μας και να μας χαιρετά όλο χαρά, σκουντάγαμε ο ένας τον άλλο, χαιρετούσαμε, φυσικά, κι εμείς, αλλά μ' εκείνο το ένοχο βλέμμα και την απορία να ξεχειλίζει από μέσα μας ντροπιασμένη κι ανικανοποίητη...

Κάποιο απόγευμα, το ίδιο

καλοκαίρι, βρίσκομαι στο σπίτι της θείας μου της Μαίρης, όταν καταφθάνει η γειτόνισσα και φίλη της, η Βλαλία, για το συνηθισμένο καφεδάκι τους.

Ακούω και δεν ακούω όσα λένε μεταξύ τους, γιατί εμένα το μυαλό μου ταξιδεύει στο συμβάν. Παρατηρώ τη Βλαλία και της χαμογελώ περιμένοντας μήπως πει κάτι για το απολεσθέν αβγό. Τίποτε! Οι κουβέντες πάνε κι έρχονται στον καιρό, στο φαγητό, στον τάδε και στον δείνα. Αρχίζω και βαριέμαι αφόρητα!

Ετοιμάζομαι να φύγω, όταν Βλαλία και θεία σηκώνονται κι αυτές. «Πιρμένι να πάρω ένα φύλι να το βάλω στο κοτέτσι», λέει η θεία και ταυτόχρονα παίρνει ένα αβγό πάνω από το τραπέζι. Παραξενεύομαι! Επιστρατεύοντας όλη την αθωότητά μου, τη ρωτώ: «τι είναι φύλι»; «Πού το πάς το αβγό, θεία», για να απαντήσει η Βλαλία: «Φύλι λέμι τ' αβγό π βάζουμε στ φωλιά για να πηγαίν η κότα να γεννήσ. Ιπειδή οι κότες πηγαίνουν όπ να 'ναι να κάνουν τα αβγά τς, βάζουμε το φύλι μέσα στ φωλιά σα να τς δείχνουμε ότι πρέπ ικει να πάν».

«Και τι αβγό είναι αυτό που βάζουμε στη φωλιά, Βλαλία»; Εγώ, όλο αθωότητα και περιέργεια...

«Εν' αβγό, δεν έχει σημασία, όποιο να 'νι».

Αυτό ήταν. Το μέγα μυστήριο λύθηκε! Αφού μπορεί να είναι ένα οποιοδήποτε αβγό, μπορεί να είναι κι' ένα βρασμένο αβγό!

Μια απέραντη χαρά με κυριεύσει, γιατί εγώ θα ήμουν εκείνη που θα έλυνα το γρίφο στην παρέα. Έμενε μόνο να τρέξω να μεταφέρω τα νέα!

Πολλές φορές φορές ανακαλώ στη μνήμη μου το συμβάν —μια γλυκιά ανάμνηση των παιδικών μου χρόνων, χρόνων αθωότητας αλλά και σκανδαλιάς, πολλή σκανδαλιά! Έτσι δεν πρέπει να είναι άλλωστε τα παιδικά χρόνια;

Πανηγύρι στα Κάτω Σουδενά το 1952 στον Αη-Ταξιάρχη. Την καντίνα είχαν ο Φάνης Τζιόβας και ο Μιχαήλ Ντιναλέξης από το αρχείο του οποίου και η φωτογραφία.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΣΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

Η προϊκα

Εκείνα τα χρόνια τα παλιά, οι κάτοικοι των μικρών κοινωνικών ομάδων των χωριών μας με την εκλογή τους, των ικανότερων Μουχταροδημογερόντων και των μελών της Εκκλησιαστικής Επιτροπής, μόνοι τους, αναγκάζονταν, προς αποφυγήν φιλονικιών και διενέξεων μεταξύ τους, διαλύσεως συνεικεσιών, αρραβώνων και γάμων, να λύνουν όλα τα προβλήματα που τους παρουσιάζονταν, εκδίδοντας τις σχετικές αποφάσεις, τις οποίες αυστηρά τηρούσαν.

Και μεταξύ των πολλών προβλημάτων που παρουσιάζονταν, ήταν και το θέμα της προίκας. Ποιο ποσό μετρητών έπρεπε να δίνουν οι γονείς στις θυγατέρες την ώρα του γάμου των.

Και προς τούτο παραθέτομεν κατωτέρω σχετική απόφαση των Μουχταροδημογερόντων Μεγάλου και Μικρού Παπίγκου και των μελών της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Παπίγκου, εκδοθείσα στις 25 Φεβρουαρίου 1870. Στο επόμενο άρθρο μας θα σας αποστείλωμεν σχετικό προικοσυμβόλαιο ή προικοσύμφωνο.

«Διά του παρόντος ενυπογράφου εγγράφου δήλον γίνεται ότι επειδή τα εις μετρητά διδόμενα χρήματα των προικίων ανέβησαν άνω των δυνάμεών μας και πλήστα όσα συμβαίνουν, γινόμενα παραιτία σκανδαλών προς συναπτομένους απώλειας διά των προικίων, λαβόντες πρόνοιαν αμφοτέρα τα τμήματα το του μεγάλου και μικρού Παπίγκου, δέον να ορισθώσι κοινή συναινέσει και αποφάσει τα εις μετρητά διδόμενα να λάμβάνονται δι' εκατέρωθεν των συναπτομένων και τους εφεξής όρους.

Α) Διά τους συγκαταλεγόμενους εις την πρώτην τάξιν κατά την περιουσίαν ορίζεται των εις μετρητά διδομένων προικίων το ποσόν των εξήκοντα αριθ. 60 δουκάτων Αυστρίας (Μεντζιλια).

Β) Διά τους εις την δευτέραν τάξιν το ποσόν τεσσαράκοντα αριθ. 40 τοιούτων.

Γ) Και διά τους εις την τρίτην το ποσόν είκοσι πέντε αριθ. 25 τοιούτων.

Δ) Οι χορηγούντες δε τα προικία δέον να συνομολογώσιν ακριβώς μετά του γαμβρού περί της καταμετρήσεως των εις μετρητά ή περί του εντόκου αυτών.

Ε) Ουδείς νυμφευόμενος αξιούται να αιτήσκει την καταμέτρησιν των εις μετρητά προικίων τη συζύγω του χωρίς να φέρη τα αποχρώντα εχέγγυα της εξασφαλίσεως δέον να

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

είναι νόμιμος κάτοχος διπλάσιας ενταύθα ακινήτου περιουσίας εν ελλείψει δε τιαύτης να παρέχει δύο αξιοχρέους εγγυητάς και αυτοί ακόμη οι γονείς των νυμφευομένων υποβάλλονται εις τους εν τω άρθρω τούτω διατυπώσεις, αφοτάν αυτοί, αντί των υιών των, απαιτούσι τας προίκας. Οι όροι διά του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται απαρασαλεύτως και εις τους νυμφευθέντας μεν άχρη τούδε, μη λαβόντες δε τα προικία τη συζύγω του μετρητά.

ΣΤ) Πολλοί δε αγνοούντες την ερμηνείαν του Νόμου απαιτούσι πολλάκις και τα παράφρονα (εξώπρικοι), ωσει απέκτησαν, δικαίωμα τι επί τούτων διό και πας τις τού λοιπού δέον να μη παραβαίνη των τη συζύγω των προικίων, αφ' οίς και μόνος κέκτται το της κοινοποιημένης δικαίωμα.

Ζ) Θεωρήσαντες δολίαν επωφελείς τους όρους τούτους και ίδια τοις πόνησι και αξιούμεν πάντας τους κατοίκους αμφοτέρων των τμημάτων του Παπίγκου να επιφυλάξωσιν αυτούς.

Εάν δε τις παρεκβή τούτων, κατά του τοιούτου παραβάτου να αιτείται κοινή δαπάνη η έκδοσις Αρχιερατικού επιτιμίου προς καθιέρωσιν των εν λόγω επωφελών και συμφώνων τω δικαίω όρων. Οι κατά καιρόν Μουχτάριδες και Δημογέροντες δέον να ώσι προσεκτικοί, μη εκδίδοντες απλώς άνευ προηγουμένης ερεύνης τας περί απαλλοτριώσεως πιστοποιητικές ενδείξεις των, ίνα μη λεληθώς καταστρέφουν τους εν τω Β άρθρω περί εξασφαλίσεως

Άσπρισε το Ζαγόρι

Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

Ο Άη Σπυρίδωνας φέτος άσπρισε τα γένια του, καθώς μας έφερε το πρώτο χιόνι.

Όση κι αν είναι η ομορφιά του γι' αυτούς που ζουν στις πόλεις, άνετα με την ζέστη, την ευκολία και προπαντός με την ασφάλεια του γιατρού, για τα χωριά όμως;

Σαβανωμένα ξύπνησαν!

Η ασπράδα, που σκεπάζει όλες τις ασχήμιες, τα χαλάσματα, τις κακοτεχνίες, τις παραλείψεις, τις αλλοιώσεις, όλα όσα χαλούν την όψη των χωριών μας, τα τύλιξε, τα ομόρφηνε.

Κι ας μην αντηχούν βήματα στα έρημα γκαλντερίμια. Κι ας μην καπνίζουν μπουχαριά -μετρημένα έτσι κι αλλιώς τώρα-όπως και τα καντήλια στο νεκροταφείο.

Ποιος να τ' ανάψει!

Απόλυτη ησυχία. Σχεδόν νεκρική.

Ακόμη και τα μετρημένα σκυλιά βουβάθηκαν, κουλουριασμένα δεν αλυχτούν. Για ποιο

των προικίων όρους.

Συνετάχθη όθεν η κοινή αυτή συναίνεσις ως απόφασις και υπεγράφη παρά πάντων των παρευρεθέντων κατοίκων και Δημογερόντων και ενεσφραγίσθη παρά των Μουχταρίδων διά των Αυτοκρ. σφραγίδων, την 25ην Φεβρουαρίου 1870, Πάπικον.

Οι του Μεγάλου Τμήματος υπογρ. Αναστάσης Ιερεύς
Κων/νος Ιερεύς
Χριστόδουλος Κ. Λαζάρου
Χριστόδουλος Δ. Πριμικύριος
Ιωάννης Τζέλου Ζέρης
Χρ. Λαζάρου

Β. Χ. Τσουμάνης
(δυσανάγνωστος)
Μιχαήλ Ζησιάδης
Κ. Ιωαννόπουλος
Χρήστος Παντέλης
Οι του Μικρού τμήματος σφραγίς υπογρ.

Ματθαίος Πρωτοσύγγελος
Ακριβές αντίγραφον
εκ του εις το αρχείον μου
ευρισκομένου πρωτοτύπου.

Ο αντιγράφας
Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου
29 Δεκεμβρίου 2018, Ιωάννινα

λόγο τάχα; Αφού τίποτε δεν κινείται.

Βασίλισσα η ερημιά κι η απομόνωση από τον κόσμο απ' τη ζωή.

Αφού κι η συγκοινωνία σταμάτησε κι οι δρόμοι κλείστηκαν.

Δεν συναντάς άνθρωπο στο δρόμο. Και πώς να βγεις όταν κινδυνεύεις να πέσεις και να σε βρουν «κορδαλιασμένο» ύστερα από μέρες κάποιος κυνηγός.

Και πού να πας;

Και θυμάμαι τώρα πριν «χρόνια και ζαμάνια» τότε που τα χωριά μας ήταν γεμάτα κόσμο, πρωί πρωί ο καθένας φτυαρίζε το χιόνι κι άνοιγε δρόμο από την πόρτα του ως τον γείτονα, κι εκείνος παραπέρα και πηγαινοέρχονταν με τις γαλότσες (ή τα άρβυλα και την κουκούλα από μαγειριό σε μαγειριό για έναν καφέ ή ένα ποντζ' ζεστό και κουβεντολόι.

Ζεστές καρδιές μεσ' το χιονιά!

Σήμερα, μετρημένοι οι γέροντες που στέκουν πεισματάρηδες φύλακες των σπιτιών τους και του χωριού. Πεισματάρηδες που δεν ακολουθούν τα παιδιά τους στην πολιτεία.

Πραγματικοί ήρωες, δυστυχώς αφανείς και ξεχασμένοι.

Τι να καρτερούν τάχα;

Τολμούν να βγάλουν τη σιδεριά απ' την οξώπορτα και να ξεπορτίσουν την ώρα που έρχεται ο ψωμάς για το ψωμί και το γάλα τουλάχιστον για γιατρικό...

Μετρημένοι **δυστυχώς** κι οι νιοι που επιμένουν κι αγωνίζονται να ζήσουν με τις οικογένειές τους στο χωριό, χωρίς καμιά στήριξη.

Μετρημένα και τα παιδιά, αν υπάρχουν μικρά και μεγάλα που τα πηγαionoφέρνει το λεωφορείο στο κοντινότερο σχολειό ή στα Γιάννινα.

Μετρημένες κι οι ελπίδες να ζωντανέψει το Ζαγόρι, να νεκραναστηθεί, αφημένο στα χέρια του Θεού και μόνο!

Πικρές και άχαρες σκέψεις με το πρώτο ζαχαρένιο κάτασπρο χιόνι! ... τ' Άη Σπυρίδων' 2018 στο έρημο Ζαγόρι!

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Του Απόστολου Ντιναλέξη

Ζαγορίσιοι σπεύσατε να δηλώσετε την ακίνητη περιουσία σας στο Εθνικό Κτηματολόγιο. Σπίτια, οικόπεδα, χωράφια, αμπέλια, κήποι και αναγνωρισμένα δασοτεμάχια πρέπει να δηλωθούν. Δηλώστε κυριότητα ή ψιλή κυριότητα ή επικαρπία. Προσκομίστε συμβόλαιο και πιστοποιητικά μεταγραφής στο Υποθηκοφυλάκειο. Χρειάζεται και τοπογραφικό διάγραμμα για κάθε ακίνητο.

Το Εθνικό Κτηματολόγιο σε βάθος χρόνου θα ξεκαθαρίζει τα δικαιώματα και καθένας θα ξέρει σίγουρα τι έχει. Παράλληλα θα ξέρει και το ελληνικό δημόσιο τι ακίνητη περιουσία έχει στο Ζαγόρι. Τεκμαίρονται δικαιώματα υπέρ του ελληνικού δημοσίου που μας απελευθέρωσε απ' τον τουρκικό ζυγό. Η ακίνητη περιουσία στο Ζαγόρι, σύμφωνα με τους νόμους του παλαιού ελληνικού κράτους, ανήκε στον σουλτάνο και κατά συνέπεια με την απελευθέρωση του 1912-1913 περιέρχεται στο ελληνικό δημόσιο. Οι Ζαγορίσιοι δεν είχαν ακίνητη περιουσία, αλλά οι παλαιοελλαδίτες είχαν!!! Τρίζουν κι αναδεύονται τα κόκκαλα των αιμυμήστων Βασίλη Φανίτσιου και Κώστα Λαζαρίδη που αγωνίστηκαν με την πένα τους για το θέμα της ατομικής ιδιοκτησίας των Ζαγορίσιων την εποχή της τουρκοκρατίας. Αυτά για την διαχρονική ιστορία απ' το 1912 ως σήμερα και για την αδικία σε βάρος των Ζαγορίσιων.

Ευπρόσδεκτη αυτή η προσπάθεια κτηματογράφησης και άργησε να έρθει. Οι Ζαγορίσιοι άρχισαν ήδη να ενδιαφέρονται γιατί έχουν μπροστά τους πολλά προβλήματα, δηλαδή:

α) Το χρονικό διάστημα κτη-

ματογράφησης, δηλαδή ο χειμώνας, είναι το πρώτο. Απαραίτητο λοιπόν να δοθεί μεγάλη παράταση που να περιλαμβάνει και το καλοκαίρι.

β) Οι Ζαγορίσιοι έχουν πρόβλημα τίτλων. Οι παλιοί Ζαγορίσιοι βασίζονταν στην καλή πίστη, στο εθιμικό δίκαιο και στο Βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο. Συνεπώς πολλές δηλώσεις θα γράφουν «εκκρεμεί αποδοχή κληρονομίας» και σε παρελθόντα χρόνο «χρησικτησία». Οι δαθήκες, οι αγοραπωλησίες, οι διανομές, τα μεζάτια, τα προικοσύμφωνα πριν το 1912 δεν έχουν καμιά αξία. Έχουν μεγάλη αξία για την ιστορία μας, τον πολιτισμό μας, την παράδοσή μας, την λαογραφία μας. Και για να συνταχθεί σήμερα αποδοχή κληρονομίας χρειάζονται «ένα κάρο» έγγραφα, χώρια τυχόν φόροι. Σε περίπτωση χρησικτησίας απαιτούνται οκάδες δικαιολογητικά έγγραφα.

γ) Τρίτο πρόβλημα το πιστοποιητικό μεταγραφής σε περίπτωση ύπαρξης συμβολαίου. Ο συμβολαιογράφος αν δεν πληρώνονταν τα έξοδα δεν μετέγραφε το συμβόλαιο. Ο πελάτης του πολλές φορές ξεχνούσε ή αμελούσε να μεταγράψει το συμβόλαιο. Τέλος αυτή τη στιγμή το Υποθηκοφυλάκειο Ζαγορίου εξυπηρετείται από συμβολαιογράφο της Κόνιτσας και η εξυπηρέτηση είναι προβληματική.

δ) Πρόβλημα είναι και το τοπογραφικό διάγραμμα που απαιτείται για τον εντοπισμό κάθε ακινήτου. Το πλέον σίγουρο είναι το «εξαρτημένο τοπογραφικό» που διαθέτει συνταγμένες. Σημειωτέον ότι οι αποκλίσεις του κτηματολογίου στην έκταση κάθε ακινήτου δεν υπερβαίνουν το 15/1000. Συνεπώς απαιτείται ακριβές τοπογραφικό διάγραμμα. Πρέπει επίσης να υπολογισθεί και

Από 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ έως 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

Υποβολή Δηλώσεων στο Κτηματολόγιο

ΣΕ ΟΤΑ ΤΗΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

• ΣΥΓΚΕΝΤΡΑΝΟΥΜΕ τα απαραίτητα δικαιολογητικά

• ΕΝΤΟΠΙΖΟΥΜΕ το ακίνητό μας

• ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΜΕ τη δήλωση ιδιοκτησίας μας

για τους Καλλικρατικούς Δήμους

ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΔΟΔΩΝΗΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΖΙΤΣΑΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ ΠΑΓΓΟΝΙΟΥ

τι αναγράφεται στο Ε9, γιατί αλλιώς προκύπτουν και κάποια πρόστιμα για τον ΕΝΦΙΑ.

ε) Πιθανό πρόβλημα να προκύψει και από αυθαίρετες κατασκευές, οπότε εμπλέκονται κι άλλες υπηρεσίες.

στ) Τέλος, πρόβλημα είναι και το οικονομικό. Αντίγραφα συμβολαίων και πιστοποιητικά μεταγραφής είναι μικρή δαπάνη. Εκείνο που στοιχίζει αρκετά είναι το τοπογραφικό διάγραμμα για κάθε ακίνητο και πόσα θα χρειαστεί κάθε δημότης.

Η δήλωση στο Κτηματολόγιο έχει τέσσερες ενότητες: α) στοιχεία δικαιούχου β) στοιχεία ακινήτου γ) στοιχεία δικαιώματος και δ) εντοπισμός ακινήτου. Το έντυπο είναι αναλυτικό και για να συμπληρωθεί χρειάζεται να ξέρει κάποιος «πέντε γράμματα». Εξάλλου στην συμπλήρωση του εντύπου θα βοηθήσουν και οι υπάλληλοι του κτηματολογίου.

Όλα αυτά πρέπει να ξεπεραστούν γιατί το κτηματολόγιο πρέπει να συνταχθεί και να ολοκληρωθεί. Επί τουρκοκρατίας οι φόροι είχαν αιτιώδη συνάφεια με την ακίνητη περιουσία και οι σπαχίδες έδιναν χαρτιά εξουσιοδότησης για να εκδοθεί χοτζέτι ή ταπί. Εξάλλου η οθωμανική αυτοκρατορία είχε συντάξει κτηματολόγιο για όλες τις περιοχές και το

αρχείο βρίσκεται στην Άγκυρα. Οι φόροι και η ακίνητη περιουσία ήταν αλληλένδετα όπως και σήμερα. Έλειπαν βεβαίως τα τεκμήρια και τα πλασματικά εισοδήματα. Με το κτηματολόγιο θα ξεκαθαρίσουν τα δικαιώματα του δημοσίου και των ιδιωτών. Θα εκλείψουν τα αδέσποτα και οι καταπατήσεις. Θα τακτοποιηθούν τα δικαιώματα μεταξύ συγγενών, γειτόνων, τρίτων προσώπων.

Οι Ζαγορίσιοι δυστυχώς με τον ΕΝΦΙΑ και το Ε9 εγκατέλειψαν τα αμπέλια τους και τα χωράφια τους που αναδασώθηκαν, εγκατέλειψαν και τα κλαδερά τους με τα οποία ξεχειμώνιαζαν τα ζωντανά τους. Αλλά και μέσα στα χωριά υπάρχουν πολλά ερείπια που σήμερα δεν έχουν ιδιοκτήτη. Όλα αυτά πρέπει να τελειώσουν μια και καλή.

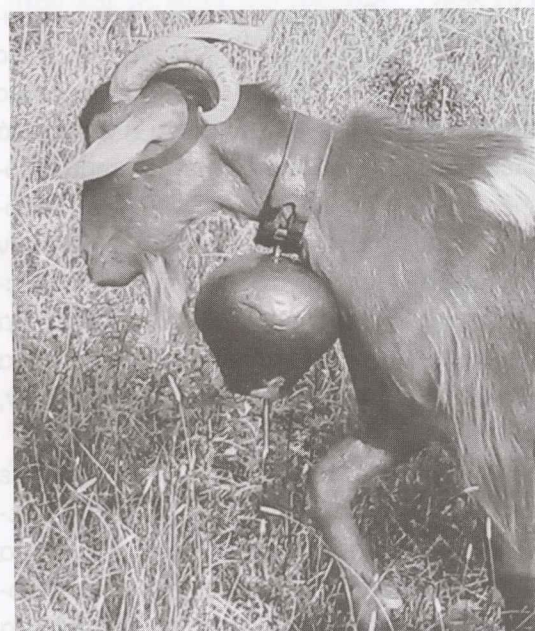
Ενόψει αυτών των προβλημάτων που έχουν να αντιμετωπίσουν οι δημότες κρίνεται απαραίτητη η παράταση δηλώσεων στο κτηματολόγιο τουλάχιστον μέχρι τέλους Αυγούστου. Θα ανοίξει λένε γραφείο κτηματολογίου και στην Αθήνα για την εξυπηρέτηση των Ηπειρωτών. Πόσο θα βοηθήσει αυτό δεν ξέρω. Τι γίνεται με τους Ηπειρώτες της Θεσ/νίκης και των άλλων πόλεων και τους Ηπειρώτες της Ξενιτιάς; Ζητείται κατανόηση.

Τα κουδούνια των ζώων στη μετακινούμενη κτηνοτροφία

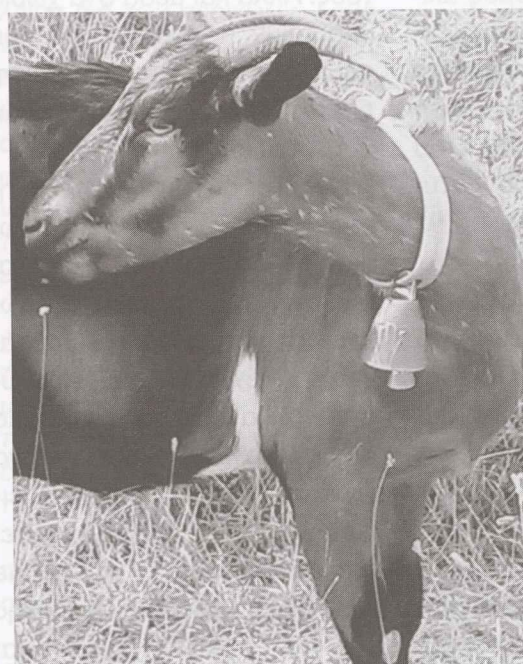
Εισαγωγή

Η μετακίνηση των ποιμνίων αποτέλεσε επί αιώνες, τη βάση για την εκτροφή των μηρυκαστικών ζώων (αιγοπρόβατα και βοοειδή), έπειτα από την εξημέρωσή τους από τον άνθρωπο και πριν από τη ραγδαία ανάπτυξη των εντατικών συστημάτων εκτροφής ιδιαίτερα κατά την τελευταία πεντηκονταετία.

Λαμβάνει χώρα προς το τέλος της άνοιξης, από τις πεδινές περιοχές στους ορεινούς βοσκοτόπους και τανάπαλιν το φθινόπωρο, είτε με τα πόδια ή με μηχανοκίνητα μέσα. Στόχος της μετακίνησης ήταν αρχικά η εξεύρεση τροφής για τα ζώα και στη συνέχεια η μείωση του κόστους διατροφής

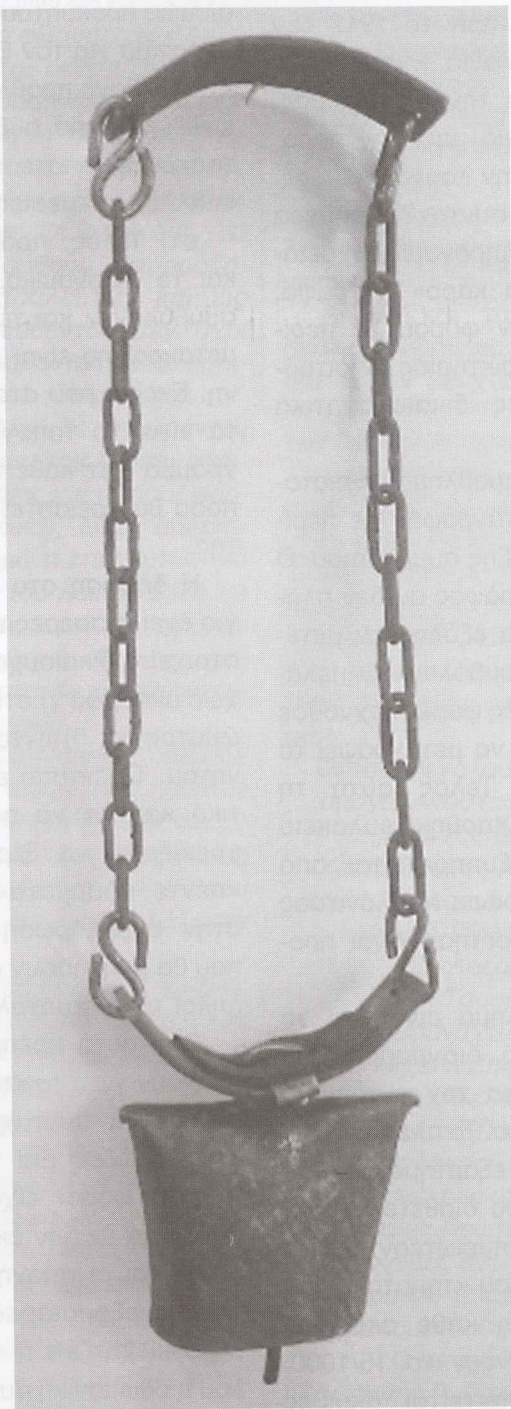
Εικόνα 1: Κουδούνι με δερμάτινο λουρί σε αίγα

Εικόνα 2: Κυπρί με ξύλινο περιλαίμιο σε αίγα

τους αλλά και η επαφή με τα ορεινά χωριά—τόπους καταγωγής των κτηνοτρόφων.

Οι εμπλεκόμενοι στη μετακίνηση των ποιμνίων, θέλąc τους συνέβαλλαν στη διαμόρφωση τόσο του ίδιου του τοπίου όσο και του τρόπου ζωής, της κουλτούρας και του τοπικού πολιτισμού. Για να διευκολύνουν την καθημερινότητά τους κατασκεύαζαν πλήθος εργαλείων και συσκευών (πχ. γκλίτσες, φλογέρες, αργαλειοί, κάπες, φλοκάτες, τυροβόλια, ψάθινα καλάθια, κατασκευές με ξερολιθιτιά, σαρακατσάνικες στάνες). Ωστόσο, τα αντικείμενα που διευκολύνουν καθοριστικά την εργασία του ποιμενικού κτηνοτρόφου κατά τη μετακίνηση και τη βόσκηση είναι τα κουδούνια των ζώων.

Εικόνα 3: Τσοκάνι με σιδερένιο περιλαίμιο

Είναι απλά μεταλλικά αντικείμενα που μεταδίδουν τον ήχο σε μεγάλη απόσταση.

Είδη κουδουνιών

Δεκάδες είδη και τύποι κουδουνιών απαντώνται στο εμπόριο. Οι ονομασίες τους διαφοροποιούνται ανάλογα με το σχήμα, το μέγεθος, το βάρος, τα υλικά, τη μέθοδο και τον τόπο κατασκευής, τα ζώα για τα οποία προορίζονται, τα τοπικά ιδιώματα κλπ. Οι βασικές κατηγορίες ωστόσο στις οποίες

Δρ. Γεώργιος Κ. Μπέλλος
Γεωπόνος-Ζωοτέχνης

μπορούν να καταταγούν τα περισσότερα κουδούνια σύμφωνα με το υλικό κατασκευής και το σχήμα τους είναι:

- α) τα συνηθισμένα κουδούνια (σφυρήλατα από λαμαρίνα επιχάλκωμένα, Εικ. 1)
- β) τα κυπριά (χυτά από ορείχαλκο, Εικ. 2),
- γ) τα τσοκάνια (σφυρήλατα από λαμαρίνα επιχάλκωμένα, σχήμα ισοσκελούς τραπεζίου, Εικ. 3) και
- δ) τα σφαιρικά κουδούνια (χυτά, στο εσωτερικό του κινείται ελεύθερα μια μπίλια, Εικ. 4).

Το μέγεθος των κουδουνιών ποικίλει πάρα πολύ και μετράται με νούμερα (No 1 το μικρότερο έως No 32 το μεγαλύτερο). Τα κυπριά διακρίνονται και κοστολογούνται ανάλογα με το βάρος τους (πχ από 60 γραμμάρια έως και 6 κιλά). Για αισθητικούς λόγους, στο εξωτερικό μέρος των κυπριών, πολλές φορές συναντώνται ανάγλυφα σύμβολα (πχ. διακοσμητικά σημάδια, ονόματα, έτος κατασκευής).

Η **τονική οξύτητα του ήχου** επιτυγχάνεται με σφυρηλάτηση του χείλους τους από έμπειρο τεχνίτη ή με λιμάρισμα του εξωτερικού μέρους στα κυπριά.

Σήμερα κατασκευάζονται ακόμη κυπριά σε παραδοσιακά εργαστήρια στην Παραμυθιά Θεσπρωτίας, τα Ιωάννινα και την Πάτρα ενώ κουδούνια κατασκευάζονται στην Κοζάνη, την Άμφισσα, το Αγρίνιο και την Κρήτη. Επίσης γίνονται εισαγωγές βιομηχανοποιημένων κουδουνιών από τη Βουλγαρία, την Τουρκία και την Κίνα δίχως ωστόσο οι «μερακλήδες» κτηνοτρόφοι να είναι ευχαριστημένοι από τον ήχο τους και την ποιότητα κατασκευής τους.

Πρόσδεση των κουδουνιών

Η πρόσδεση των κουδουνιών στα ζώα γίνεται προς το τέλος της άνοιξης καθώς τότε τα ζώα βρίσκονται σε καλή σωματική

Τα κουδούνια των ζώων

κατάσταση και μπορούν να αντέξουν το βάρος των κουδουνιών. Συνηθίζεται, κατά την ημέρα του Ευαγγελισμού να προηγείται δοκιμαστική τοποθέτησή τους στα ζώα με σκοπό να εντοπιστούν τα κουδούνια που χρειάζονται επιδιόρθωση. Κατά την επιστροφή των ζώων στα χειμαδιά, η πλειονότητα των κουδουνιών απομακρύνεται από τα ζώα, συντηρείται και αποθηκεύεται για την ερχόμενη άνοιξη.

Τα κουδούνια προσαρμόζονται στο λαιμό των ζώων με περιλαίμια, διαφόρων τύπων. Αυτά συνήθως μπορεί να είναι: α) δερμάτινα λουριά (Εικ. 1 και 4), β) ξύλινα στεφάνια ή κουλούρες (Εικ. 2), γ) σιδερένια περιλαίμια, Εικ. 3).

Το κρέμασμα των κουδουνιών στα ζώα

Εικόνα 4: Στρώγγυλα κουδουνάκια σε δερμάτινο περιλαίμιο

είναι σημαντική και τελετουργική διαδικασία για τους κτηνοτρόφους και δεν γίνεται με τυχαίο τρόπο. Οι παραδοσιακοί μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι ακολουθούν άγραφους κανόνες σχετικά με την τοποθέτηση κουδουνιών, που μεταδίδονται από γενιά σε γενιά. Ξεχωριστή θέση έχει η επονομαζόμενη «ντουζίνα» (Εικ. 5). Πρόκειται για μια κλιμακωτή σειρά από κυπριά (μη καθορισμένου αριθμού) που ξεκινά από το βαρύτερο (χαμηλότερος ήχος) και καταλήγει στο ελαφρύτερο (οξύτερος ήχος). Το κάθε κυπρί παράγει ξεκάθαρο, αρμονικό και ξεχωριστό ήχο σε σχέση με τα διπλανά του.

Στα ποιμνία αιγοπροβάτων, συνήθως τα βαρύτερα κυπριά και τα μεγαλύτερα κουδούνια τοποθετούνται στα γκεσέμια. Μικρότερα κουδούνια τοποθετούνται στα υπόλοιπα ζώα του ποιμνίου (θηλυκά σε γαλακτοπαραγωγή, στείρα, αρνιά, κλπ.). Αποφεύγεται η πρόσδεση κουδουνιών: α) σε κριάρια και τράγους που βρίσκονται στην αναπαραγωγή καθώς και β) σε αδύνατα θηλυκά που βρίσκονται σε γαλακτοπαραγωγή. Στις αγελάδες ελευθέρως βοσκής, στο παρελθόν χρησιμοποιούνταν σχεδόν αποκλειστικά τσοκάνια, ενώ στα ιπποειδή τοποθετούνται συνήθως τσοκάνια ή και σφαιρικά κουδούνια.

Ρόλος των κουδουνιών

Είναι προφανές ότι σε εντατικά συστήματα εκτροφής, η χρήση των κουδουνιών είναι εξαιρετικά περιορισμένη καθώς δεν έχει πρακτική σημασία για τον κτηνοτρόφο αλλά αντίθετα προκαλεί δυσχέρεια στη διαχείριση των ζώων.

Αντίθετα ο ρόλος των κουδουνιών στη μετακινούμενη μορφή κτηνοτροφίας είναι πολύ σημαντικός για το «έμπειρο αυτί» του κτηνοτρόφου καθότι:

Εικ. 5: Ντουζίνα αποτελούμενη από δέκα κυπριά και δύο βαρισοκούνια

- τον βοηθούν να εντοπίζει από μακριά τη θέση του ποιμνίου του ή και μεμονωμένα τραυματισμένα ζώα που αδυνατούν να ακολουθήσουν τα υπόλοιπα, ακόμη κι όταν αυτά δεν βρίσκονται στο οπτικό του πεδίο,
- αντιλαμβάνεται εάν τα ζώα βόσκουν αρμονικά ή βρίσκονται σε κίνδυνο & πανικό λόγω εξωτερικών εχθρών (πχ. επιθέσεις από άγρια ζώα),
- εφόσον η βόσκηση διεξάγεται σε συνθήκες ηρεμίας, ο ευχάριστος ήχος των κουδουνισμάτων ομαλοποιεί τυχόν απότομους εξωτερικούς θορύβους που θα μπορούσαν να τρομάξουν τα ζώα, προάγοντας την ηρεμία των ζώων,
- τα ίδια τα ζώα αλληλενοτοπίζονται μεταξύ τους και είναι συγκεντρωμένα κατά τη βόσκηση ώστε να αντιμετωπίζουν καλύτερα τυχόν εξωγενείς κινδύνους,
- η χρήση στα ποιμνία πολυάριθμων κουδουνιών που αποδίδουν καλής ποιότητας ήχο (καθαρές και δυνατές «φωνές» όπως λένε οι κτηνοτρόφοι) αποτελεί γι' αυτούς καμάρι, «παράσημο» περηφάνειας, κοινωνικής καταξίωσης και ευρύτερης αποδοχής από τους υπόλοιπους κτηνοτρόφους και
- συμβάλλουν στην αγαλλίαση και τη διασκέδαση του τσοπάνη. Οι παραγόμενοι ήχοι και μελωδίες των κουδουνιών στους απομονωμένους βοσκοτόπους αποτελούσαν για το βοσκό ευχάριστη συντροφιά και τη μοναδική ίσως διασκέδασή του (μαζί με τη φλογέρα) επί αιώνες.

Επίλογος

Παρότι στις μέρες μας, υπάρχουν διαθέσιμα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα τόσο για τον εντοπισμό των ζώων (πχ. GPS) όσο και για την ψυχαγωγία του ανθρώπου (πχ. φορητές ηλεκτρονικές συσκευές, ραδιόφωνα κλπ), αρκετοί μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι συνεχίζουν να προσδίδουν ιδιαίτερη σημασία στα κουδούνια για δικούς τους λόγους. Μάλιστα, παρά την οικονομική κρίση, κάποιοι «μερακλήδες» εξακολουθούν να διαθέτουν σημαντικά χρηματικά ποσά για την αγορά κουδουνιών, οι ήχοι των οποίων και η ποιότητα κατασκευής τους τους ικανοποιούν αισθητικά.

Είναι βέβαιο ότι η σταδιακή μείωση των εμπλεκόμενων με την κτηνοτροφία καθώς και η στροφή των νέων προς εντατικά συστήματα εκτροφής, λειτουργεί συμπίεστικά ως προς τη χρήση των κουδουνιών στο μέλλον. Δεν παύουν όμως να αποτελούν εργαλεία που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τη λαϊκή μας τέχνη και κατά συνέπεια την πολιτιστική μας κληρονομιά, η διαφύλαξη της οποίας είναι χρέος όλων μας.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ

Ο σύλλογος ιδρύθηκε το 1979 και φέτος συμπληρώνει 40 χρόνια παρουσίας και δράσης. Με την ευκαιρία αυτή, μέσα απ' τις σελίδες του ημερολογίου του 2019, μας θυμίζει κάποιες εκδηλώσεις που πραγματοποιήσε στη διαδρομή του. Όπως σημειώνεται στην πρώτη σελίδα του ημερολογίου «**οι εκδηλώσεις είχαν κοινό κίνητρο και σκοπό να μεταφέρουν στις νεότερες γενιές την αγάπη και το ενδιαφέρον για τον τόπο και τους ανθρώπους του**». Είχα την χαρά και την τύχη να παρακολουθήσω αρκετές απ' αυτές τις εκδηλώσεις απ' τις οποίες διδάχτηκα και απέκτησα ιστορία. Πράγματι οι δραστηριότητες του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων είναι εξαιρετικές, εξυπηρετούν τους στόχους τους και ανεβάζουν τον σύλλογο στις πρώτες θέσεις προσφοράς στον τόπο μας. Οφείλουμε συγχαρητήρια στο Δ.Σ. του Συλλόγου και στα μέλη του και να ευχηθούμε συνέχεια στη δράση του. Αναγκαίο θεωρώ να αναφέρω κάποιες απ' τις εξαιρετικές εκδηλώσεις που διοργάνωσε ο σύλλογος:

1980 Αύγουστος: Έκθεση χλωρίδας του Ζαγορίου. Πρόκειται για την συλλεκτική προσπάθεια του Κώστα Λαζαρίδη στους γκρεμούς της χαράδρας του Βίκου.

1982 Αύγουστος: Έκθεση χειρογράφων περασμένων αιώνων

1983 Αύγουστος: Έκθεση αρχιτεκτονικής του Ζαγορίου. Μνημοσύνη του θανατικού και του χαλασμού που έσπειραν οι Ναζί στις 15 Ιουλίου 1943.

1994 Αύγουστος: Φωτογραφική αναφορά στα Μοναστήρια του Ζαγορίου.

2003 Αύγουστος: Φωτογραφικό σεργιάνι στην ιστορία των Ασπραγγέλων με την συμπλήρωση 60 χρόνων από το ολοκαύτωμα.

2014 Ιούλιος: Εθελοντική αιμοδοσία.

2015 Αύγουστος: Παρουσίαση του βιβλίου του κ. Φωκίωνα Καψάλη «Δοβρά της αλήστου μνήμης» και προβολή του ντοκιμαντέρ «Ασπραγγελοι, η αποφορά ημέρα της 15ης Ιουλίου 1943». Ημερίδα με θέμα «Το γλωσσικό ιδίωμα του Ζαγορίου».

2017 Αύγουστος: Ομαδική έκθεση ζωγραφικής, ψηφιδωτού, πυρογραφίας, χαλκογραφίας, φωτογραφίας.

Διά χειρός της δ. Ανδρομάχης Καραγιάννη «Το Ζαγόρι μας» έλαβε αντίτυπο που αναρτήσαμε στο γραφείο. Εκ μέρους της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού πολλές ευχαριστίες στο Δ.Σ. του Συλλόγου και ευχές για καλή και δημιουργική χρονιά. Εύχομαι να μη λείπει το κουράγιο και η θέληση των μελών του Συλλόγου, ώστε να διαιωνίζεται η αγάπη και το ενδιαφέρον για τον τόπο μας και τους ανθρώπους του.

Απόστολος Ντιναλέξης

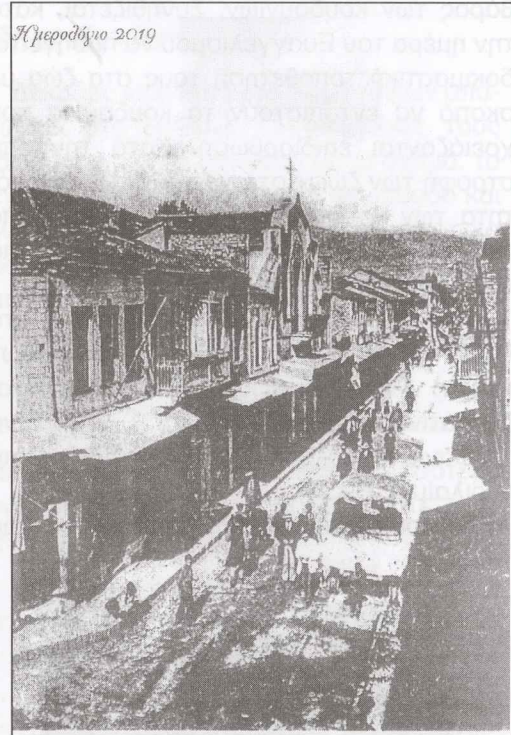

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ 2019 ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΕΣΘΗΡ ΓΚΑΝΗ

Στην πλούσια συλλογή των ημερολογίων που εξέδωσε ως τώρα το Ίδρυμα προστέθηκε και τούτο. Έχει θέμα «**το παζάρι των Ιωαννίνων λίγο πριν το 1913 μέχρι και λίγο μετά το 1950**». Η παρουσίαση συντελείται με «**φωτογραφία ρεπορτάζ, φωτογραφία γεγονός, φωτογραφία ανάμνηση**», συνολικά 22 παλιές φωτογραφίες. Σε κάθε φωτογραφία, ενημερωτική λεζάντα, αλλά και σχετικά αποσπάσματα από ιστορικούς, λαογράφους, περιηγητές, ερευνητές. Στο ημερολόγιο του ιδρύματος αποτυπώνεται ένα κομμάτι της διαχρονικής ιστορίας της πόλης των Ιωαννίνων, από την απελευθέρωση του 1913 και για μισό αιώνα περίπου.

Πολλοί Ζαγορίσιοι ζούσαν και δραστηριοποιούνταν στα Γιάννινα και αποτέλεσαν μέρος της ιστορίας της πόλης. Δράσεις απ' το Γυαλί Καφενέ ως το Κριθαροπάζαρο και το Κουρμανιό κι από το Άλσος ως την Καλούτσιανη. Άλλωστε το εμπόριο είναι στις φλέβες των Ζαγορίσιων και γι' αυτό είχε θέση και στο Παζάρι των Γιαννίνων. Το ημερολόγιο του Ιδρύματος συνδέεται με έκθεση φωτογραφίας με το ίδιο θέμα, που λειτούργησε ως τα τέλη Ιανουαρίου 2019 στους χώρους του Ιδρύματος στην οδό Σούτσου 26. Περιμένουμε κάτι ανάλογο και για την επόμενη χρονιά.

Απόστολος Ντιναλέξης

Μουσείο φωτογραφίας

ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Πέτρου Φραγκούλη

Το Μουσείο λειτουργεί **μόνιμα** στο Τσεπέλοβο, στο πρώην Γυμνάσιο, από τα μέσα του Απριλίου, χώρο που παραχώρησε ο Δήμος Ζαγορίου.

Το Μουσείο θα λειτουργεί χωρίς εισιτήριο κυρίως τα Σαββατοκύριακα αλλά και κάθε μέρα μετά από επικοινωνία με τον κ. Φραγκούλη στο Σκαμνέλι και στα τηλέφωνα:

2653081170, 6946104034, 6944390355.

Έκθεση φωτογραφίας για «τη ζωή στα παλιά θρανία»

Μια πρωτότυπη έκθεση φωτογραφίας παρουσιάστηκε στον Πολυχώρο «Δημ. Χατζής» - Παλαιά Σφαγεία στα μέσα του περασμένου Οκτώβρη [νομίζω η αναφορά σε περασμένα γεγονότα, όταν έχουν και επίκαιρο χαρακτήρα, αξίζει] από το Δ.Σ. του Συνδέσμου συνταξιούχων εκπαιδευτικών Α/θμιας Εκπαίδευσης Ν. Ιωαννίνων. Καθοριστικό ρόλο στη οργάνωσή της είχαν δύο ζαγορίσιες Κυρίες: η Ευτυχία Οικονόμου - Γεωργοπούλου, Πρόεδρος του Συνδέσμου και η Ελένη Οικονομίδου - Δούβλη, ένα από τα πλέον δραστήρια στελέχη του.

Το φωτογραφικό υλικό ανέδειξε πτυχές από τη σχολική ζωή του περασμένου αιώνα, μιας εποχής που συνέπρεσε με σημαντικά ιστορικά, κοινωνικά, οικονομικά γεγονότα που επηρέασαν και το χώρο της εκπαίδευσης.

Ο ρόλος του δασκαλού ήταν πολύπλευρος (γιατρός, συμβολαιογράφος, σύμβουλος, δικηγόρος, γραμματέας, ψάλτης, γεωπόνος) και το έργο του κυριολεκτικά λειτούργημα μέσα σε ακατάλληλες αίθουσες και σε πολυπληθείς τάξεις, με μαθητές που βίωναν τη φτώχεια και τις στερήσεις

Ανάμεσα στους δασκάλους των φωτογραφιών και οι ζαγορίσιοι: Ηρακλής Θεοδώρου από Ελάτη, Γεώργιος Δούκας από Καπέσοβο, Κώστας Παρτάλης από Λάιστα, Ηλίας Κωτσιόρης από Νεγάδες, Αδαμάντιος Κουνάβος, Κώστας Κουνάβος, Μιλτιάδης Κουνάβος, Νικόλαος Τσιομίδης, Γιώργης Οικονόμου από Βρυσσώρι.

Ιδιαίτερη εντύπωση έκαναν και τα πετρόχτιστα σχολεία του Ζαγορίου, όπως του Γρεβενητίου, της Λάιστας, του Κουκουλίου και η Πασχάλειος Σχολή.

Επισκέφτηκα την Έκθεση και το πλήθος των εικόνων έφερε στο φως και ζωντάνεψε όλες τις σχολικές δραστηριότητες. Τον Αγιασμό, τις γιορτές, τις σχολικές αίθουσες, τα πέτρινα κτίρια, τις αναμνηστικές φωτογραφίες με δασκάλους και μαθητές, τις εξωσχολικές δραστηριότητες, το σχολικό κήπο, τις εξετάσεις, τις γυμναστικές επιδείξεις. Φωτογραφίες, ακόμη, από τα ελληνικά σχολεία της Κωνσταντινούπολης, της Γερμανίας και της Σουηδίας.

Εξαιρετικό ενδιαφέρον είχαν τα παλιά διδακτικά και εξωδιδακτικά βιβλία που έφερε από την προσωπική της συλλογή η κ. Ελένη Δούβλη-Οικονομίδου. Σημαντικά ήταν ακόμη τα σχολικά εκθέματα που δανείστηκαν από το Λαογραφικό Μουσείο στον Ελαφότοπο και με την ευγενική προσφορά του αγαπητού μας Μιχάλη Οικονομίδου.

Ένα ταξίδι μνήμης η όλη προσπάθεια αλλά και ένα πλήθος πληροφοριών που έδινε η σημειολογία της κάθε φωτογραφίας. Πληροφορίες και τεκμήρια που πρόσφερε η φωτογραφική αποτύπωση της στιγμής. Γιατί η μορφή κρύβει πάντα κι ένα περιεχόμενο, μια ιστορία. Τα πρόσωπα, τα κτίρια, ο περιβάλλων χώρος, έτσι

όπως «παγώνουν» το χρόνο, τη ζωή και την εποχή, μπορούν και τα αναπαράγουν. Γιατί η θέαση μιας φωτογραφικής εικόνας είναι μια μορφή επικοινωνίας. Ένας διάλογος ανάμεσα στο θεατή και το θεώμενο.

Η φωτογραφική «γλώσσα» προσφέρει γνώσεις αλλά και συγκινησιακή φόρτιση. Όλες αυτές οι εικόνες συνθέτουν έναν κώδικα επικοινωνίας που «μιλάει» με το δικό του μοναδικό τρόπο για τα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα, την ψυχολογία των ανθρώπων της εποχής, την αισθητική, τον πολιτισμό τους γενικότερα.

Από την πολύπλευρη προσωπική μου «ανάγνωση» αυτών των φωτογραφιών στέκομαι σε ένα «σημείο»: στα αγέλαστα πρόσωπα των μαθητών, με εξαίρεση τις σπάνιες εκείνες φωτογραφίες όπου ο δάσκαλος χαμογελά. Σφιγμένα χείλη, αυστηρό βλέμμα, σοβαρό ύφος, πειθαρχημένη στάση σώματος ως καθόριζε το τυπικό της φωτογράφισης, του φακού δηλ. που σπάνια έβλεπε μπροστά του ο μαθητής κι ο δάσκαλος ή μιας βιωμένης υπακοής στους κανόνες που επέβαλε η στερημένη ζωή όλων;

Μαρία Τσούπη

Ευχαριστήριο

Ως δημιουργός του Λαογραφικού και Ιστορικού Μουσείου Ελαφοτόπου αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω:

1. Τον Δήμαρχο Ζαγορίου κ. Σπύρου Βασίλειο για την μέριμνα πρόσληψης υπαλλήλου, νεαρού επιστήμονος οκτάμηνης σύμβασης μέσω Ο.Α.Ε.Δ., για την υποδοχή και ξενάγηση στην ολοκληρωμένη κάτω αίθουσα των βαρέων επαγγελματιών του Μουσείου. Είναι ο κ. Τάσης Θωμάς πτυχιούχος Αρχαιολογίας και Ιστορίας Τέχνης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου.

2. Το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου (το μεγαλύτερο της Ελλάδας), για την διάθεση προσώπου υποδοχής και ξενάγησης στην ίδια επίσης αίθουσα του Μουσείου, το έτος 2016 για διάρκεια 5 ημερών (τέλη Ιουλίου-αρχές Αυγούστου), μέσω προγράμματος εθελοντικής εργασίας. Ήταν η κυρία Κύρκου Ουρανία δασοπόνος του ΤΕΙ Δράμας.

Με τον τρόπο αυτό υπογραμμίστηκε οριστικά αναγκαιότητα αμοιβαίας σύνδεσης και δημιουργικής συνεργασίας Δήμου - Πνευματικού Κέντρου - Μουσείου - Πάρκου, μέσω της αμερίστης βοήθειας του προσωπικού του Κέντρου Πληροφόρησης του Πάρκου προς το Μουσείο, στην υποδοχή και οργάνωση Σχολικών εκδρομών, την Μελέτη Περιβάλλοντος στον Ελαφότοπο, ως και την εφαρμογή Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων με σκοπό την ολοκλήρωση του Μουσείου και την διαχείριση και επίτευξη των στόχων του.

ΜΙΧΑΗΛΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΒΑΣΙΛΗ ΧΑΡΙΣΗ

Πρόσφατα πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο γνωστός Αρχιτέκτονας Βασίλης Χαρίσης, φίλος του περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» και συνεργάτης από τα χρόνια της ίδρυσής του. Στη μνήμη του αναδημοσιεύουμε ένα παλιό κείμενό του.

Το Ζαγόρι δεν πρέπει να γίνει ανάμνηση

Του ΒΑΣΙΛΗ ΑΝ. ΧΑΡΙΣΗ

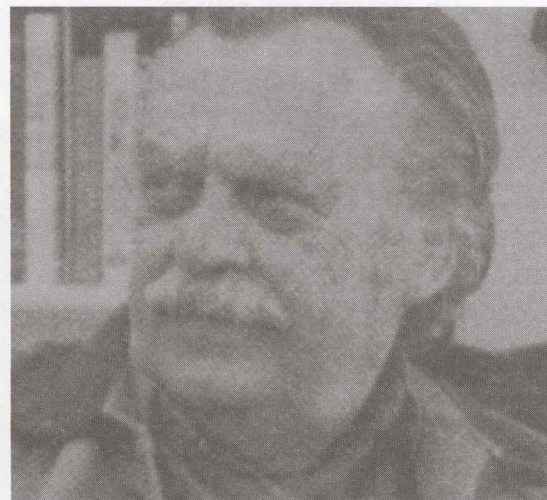
Τελευταία, σε αίθουσα του Βυζαντινού Μουσείου της Αθήνας, έγινε η παρουσίαση ενός λευκώματος του Κώστα Ζήση, με τίτλο «Ζαγόρι, Εικονογραφία». Στον τόμο αυτόν περιλαμβάνονται φωτογραφίες του τόπου, κείμενα του Ι. Λαμπρίδου και του Γ. Σαραλή που αναφέρονται στην ιστορία, τον πολιτισμό, τις ομορφιές, τους καημούς του Ζαγοριού παλαιότερα αλλά και ένα κείμενο του ιδίου, γι' αυτά που λαμβάνουν χώρα σήμερα.

Μέσα από άξιες φωτογραφίες του Κ. Ζήση, βλέπεις κορφές της Πίνδου να ξεπετιούνται τιτανικές, περήφανες και «ασυμβίβαστες», με τα ανθρώπινα μέτρα, που τείνουν «εις θέωσιν», αλλά και φαράγγια να φτάνουν στα έγκατα της γης, που μόνο η θεωρία αετού μπορεί να αντικρίξει. Βλέπεις τόπους ήμερους, όπου τα χρώματα οργιάζουν, ρυάκια να κυλάνε ήρεμα και περιβόλια να απλώνονται απαλά, για να θυμίζουν τον Παράδεισο και αναδύουν ως απόηχο το: «πάντα εν σοφία εποίησας». Μέσα, πάλι, από άλλες, προβάλλουν συμπλέγματα από βράχους και λιθόστρωτα, και πέτρινα σπίτια και εκκλησιές και αυλόθυρες και κρήνες, που λες πως τα Ζαγοροχώρια έγιναν, «ίνα εν μέσω των πετρών δώσωσιν φωνήν», ως ύμνο

στην Αρχιτεκτονική της πέτρας.

Όταν δεις όλα αυτά, εύκολα καταλαβαίνεις γιατί το Ζαγόρι μεγαλούργησε παρ' όλον τον πόνο που έζησε με το χαμό των παιδιών του στην ξενιτιά. Γιατί, τότε, οι Ζαγορίσιοι, βύζαιναν από τον τόπο αυτόν ήθος «Υψηλόν», που χαλκεύει την καρτερία και τη λεβεντιά και έκαναν τον πόνο τραγούδι και πολιτισμό. Και, ακόμα, ντόπιοι και απόδημοι άφηναν τις ψυχές τους να φωλιάζουν σε πανέμορφες εκκλησιές και αρχοντικά και να φτερουγίζουν πάνω από «καγκελωτά» λιθόστρωτα και «καμαρωτά» γιοφύρια, ως θυμική τάρια της αγάπης τους για τον τόπο αυτόν το θεϊκό.

Ακόμα, μέσα από τα κείμενα, μαθαίνουμε πόσο ο Λαμπρίδης, στα τέλη του 19ου αι., φοβάται για το μέλλον της «επισημοτέρας αυτής της Ηπείρου επαρχίας», βλέποντας ότι «αι αξιώσεις ηυξήθησαν και της συνήθους διαίτης και έξεως, παρητήθη ο Ζαγορίσιος», γιατί αποδέχτηκε τη «λαοφθόρο πολυτέλεια». Αναλογίζουμε δε πόσο θα μας αναθεμάτιζε, σήμερα, αυτός ο ευπατρίδης Ζαγορίσιος ιατροφιλόσοφος, αν έβλεπε την καταστροφή που η υπέρ/πολυτέλειά μας, σήμερα, απαιτεί και τον αφανισμό που η νεοελληνική μας παιδεία υπόσχεται.

Όσο ο «αβδηριτισμός» των πολλών και η ατολμία των ευαίσθητων, η ολιγωρία των «αρχόντων» και η υποκρισία των ανησυχούντων συνεχίζει να κρύβεται πίσω από στερεότυπα όπως το «φταίει η Πολιτεία», «δεν υπάρχει πολιτική βούληση» κ.τ.τ., το Ζαγόρι θα αργοπεθαίνει, κατά την προφητεία. «Ουαί, ουαί, η πόλις η μεγάλη... η ισχυρά, ότι μια ώρα ήλθεν η κρίσις σου».

Για όλα αυτά θα έλεγα πως τούτο το λεύκωμα, με τις όμορφες εικόνες, τα χαρούμενα χρώματα αλλά και τα «μαύρα μαντάτα» για όσα λαβαίνουν χώρα, θυμίζει τη Ζαγορία φορεσιά, όπου: μέσα σε μαύρο φόντο, πλέουν λουλούδια με λαμπερά χρώματα. Και, ακόμα, όταν το ξεφυλλίζω, νιώθω να ακούω το μοιρολόι, όπου πάνω στο θρήνο τραγουδήθηκε η λεβεντιά και η ομορφιά της ζωής. Έτσι, λοιπόν, θα διαφωνήσω με τον φίλο Κώστα Ζήση στο ότι, όπως σημειώνει, το λεύκωμά του είναι «προς τέρψη» γιατί, είναι ολοφάνερο πως είναι προς ανα(ω)-ψυχήν. Και είναι ακόμα, ανάσα ανάληψης μια και: ανα/σταινεί το μεγαλείο του Ζαγοριού την ώρα που αυτό πάει να αντικατασταθεί από την... «κουρκουτόπιτα».

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΣΤΟΝ ΚΛΕΑΡΧΟ ΡΑΠΤΗ

Αγαπητέ μου γείτονα Κλέαρχε

Τελευταία κουβέντα σήμερα πριν το αιώνιο ταξίδι. Πρωινά και βραδυνά παρέα στον σταύλο με κουβέντες γύρω απ' την διαδρομή της ζωής σου. Από παιδάκι στον αγώνα της βιοπάλης. Στις ράχες και τις λακίές του Καπεσόβου και στους γκρεμούς της Γκαμήλας. Πολυμελής και φτωχή οικογένεια, ζούσε και μεγάλωνε με πρόβατα. Έζησες την κατοχή και τον εμφύλιο με κούραση και ιδρώτα, με αγωνίες και δυστυχίες.

Μεγάλωσες με λίγα γράμματα και πολλή αγάπη για τα πρόβατά σου και τα ζωντανά σου. Παντρεύτηκες την Όλγα Φερεντίνου κι απόχτησες τρεις λεβέντες σπουδαγμένους και δουλευταράδες. Με το γάλα, το τυρί και τα κατσίκια διατράφηκαν και ανατράφηκαν. Στήριγμα και βοηθός σου η Όλγα. Η Όλγα που από κοριτσάκι ακολούθησε μια παράλληλη πορεία, μια που έζησε μια ζωή σκηνίτη. Τα παιδιά σου εκτιμώντας τους κόπους σου και τον ιδρώτα σου, σας υπεραγαπούν.

Λεβέντης και ο συνονόματος εγγονός σου και οι λυγερόκορμες εγγονές σου. Αφήνεις πίσω σου γενεά να σε μνημονεύει και να διαιωνίζει το πέρασμά σου από τούτη τη ζωή.

Κλέαρχε, οδεύεις τα μονοπάτια και τις ράχες που οδηγούν στον επουράνιο Θεό και τους αγγέλους. Αφήνεις πίσω την μικρή αδερφή σου Αριστέα και σε λίγο θ' ανταμώνεις τ' αδέρφια σου, τους γονείς σου, τους παππούδες. Θ' ανταμώνεις τους φίλους Καπεσοβίτες. Με διακατέχει, αγαπητέ Κλέαρχε, απέραντη θλίψη για τον αποχωρισμό μας.

Σ' έβλεπα στον σταύλο να υπηρετείς τα γίδια σου και τα κατσίκια σου, σε άκουγα να ταλαιπωρείσαι και να κουράζεσαι και στο τελείωμα περνούσες απ' την πόρτα μου και με καλούσες για τον καφέ τον αποσταμένο. Ζωντανές και ανεξίτηλες οι μνήμες, άλλοτε ευχάριστες κι άλλοτε δυσάρεστες.

Κλέαρχε, το χιονισμένο Καπέσοβο και ο σκοτεινός ορίζοντας σηματοδούν τούτη τη μέρα που φεύγεις. Η παρουσία σου στο Καπέσοβο, στις γύρω ράχες, στη Γραδίστα, στο Κουκλάκι, στο Καταφύ, στη Μεζαριά, στη Γκουβοσίτσα θα μείνει αιώνια. Πάλεψες με λύκους και αρκούδες. Πάλεψες για να ζήσεις την οικογένειά σου. Ο θάνατος δεν παλεύεται και σε νίκησε. Αφήνεις την επίγειο ζωή και περνάς στην επουράνιο.

Καλό ταξίδι και η μνήμη σου αιώνια.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΕΛΕΝΗ (ΛΕΛΑ) ΚΟΜΑΤΣΕΛΗ - ΤΣΙΚΝΙΑ

Στις 17 του περασμένου Γενάρη πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα, όπου γεννήθηκε και έζησε η **Ελένη (Λέλα) Κοματσέλη-Τσιγκνιά**, η δεύτερη από τις τρεις κόρες των Κατωσουδενιωτών Δ. Κοματσέλη και Ευανθίας (Βάνθω) Κούλη.

Έζησε και δέθηκε με το χωριό των γονιών της στα χρόνια της Κατοχής όταν μαζί με πολλούς Σουδενιώτες των Αθηνών γύρισαν στο χωριό κυνηγημένοι από την πείνα.

Το σπίτι της κυρα-Βάνθως στα Άνω Πετράλωνα ήταν πάντα ανοιχτό για όλους τους Σουδενιώτες των Αθηνών. Ο μοναχογιός της και αδερφός της Λέλας αείμνηστος Γιώργος παντρεύτηκε την πρωτοαδέρφη μου Λούλα Γκράτζιου.

Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς της.

Β. Τζιόβας

ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΓΕΛΕΚΗ

Πέρασαν γρήγορα οι σαράντα μέρες από τότε που ξαφνικά και ανεπάντεχα μας άφησε για το αγύριστο ταξίδι. Βαριά έπεσε στο διδασκαλικό κόσμο η είδηση του θανάτου σου. Γνήσια Ζαγορίσια από το Γρεβενήτι, κόρη του Κων/νου Γελέκη και της Αγλαΐας Βρακότα.

Με το πτυχίο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας μας και πριν το διορισμό σου, εργάστηκες ως διευθύντρια στο Μέκκειο Οικοτροφείο δίπλα στις κοπέλες από τα χωριά που σπούδαζαν στα Γιάννινα.

Όλη η ζωή σου υπήρξε προσφορά. Πανταχού παρούσα. Εθελόντρια στον Ερυθρό Σταυρό, μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Ζαγορισίων, δραστήριο μέλος του θρησκευτικού σωματείου «Απόστολος Παύλος». Ήσουν γεμάτη πίστη, καλοσύνη, αγάπη, ευγένεια, συμπόνια, ήθος, φιλότιμο.

Αξιοπρεπής, δυναμική, πρόσχαρη, ζωντανή, πρόσφερε χωρίς όρια τόσο ως δασκάλα στα σχολεία που υπηρέτησες Κάντισκο, Δελβινάκι, χωριά της Κόνιτσας και τελευταία στα Γιάννινα όσο και στους συνανθρώπους σου... Παντού άφησες το σημάδι από το πέρασμά σου. Θα μας λείψεις! Αξέχαστη!

Σίγουρα Ρίτσα μου θάναι ανάλαφρο το χώμα της Περιβλέπτου που σε σκέπασε! Ο Σύνδεσμος Συνταξιούχων δασκάλων κατέθεσε χρηματικό ποσό στη μνήμη σου στα σπίτια της Περιβλέπτου.

Ελένη Δουβλή

ΠΟΠΗ ΞΑΝΘΟΥ

Έφυγε από τη ζωή η εξαιρετική **Πόπη Ξάνθου**, γυναίκα του αγαπητού μας Ιάσονα.

Καλότατη, αγαπητή, ευγενική, χρυσοχέρα, πάντα με το χαμόγελο υπέφερε αγόγγυστα τη μοναξιά και τα προβλήματα υγείας.

Μεγάλωσε και στήριξε τα παιδιά της ως που τα χάρηκε παντρεμένα. Σαν καλή φίλη κι αξία μάνα θα την θυμάμαι. Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της, στον Τιμολέοντα, οδοντίατρο και το Νίκο, εξάιρετο αρχιτέκτονα, καθώς και στην οικογένειά του φίλου Αλέξη Ξάνθου.

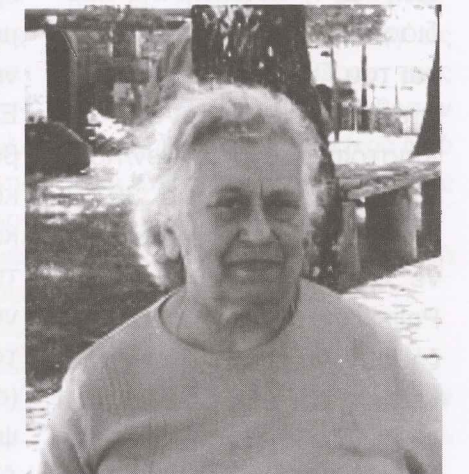
Ελένη Δουβλή

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΣΙΟΚΟΛΟΣ

Αισθάνομαι την ανάγκη να σ' αποχαιρετήσω εκπροσωπώντας πιστεύω τις νεώτερες από σένα γενιές της Αρίστης.

Θα σε θυμόμαστε πάντα σαν μια Δωρική μορφή γεμάτη όμως ρομαντισμό, εναλλακτικότητα στην τέχνη και στη ζωή, εθελοντισμό και προστατευτικότητα.

Λίτσα Ζαχάρη

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γάμοι

– Ο Δημήτρης της Κατερίνας και του Γιώργου Παπαζώη και η εκλεκτή της καρδιάς του Φωτεινή της Χαίδως και του Γιώργου Μαυρακάνα στεφανώθηκαν στον Ι.Ν. Αγ. Χριστόφορου στα Κων/πολίτικα Θεσ/νίκης στις 30-12-2018. Η γαμήλια δεξίωση έγινε στο συνεδριακό κέντρο Polis στους Ταγαράδες. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

Θάνατοι

– Προδόθηκε από την καρδούλα του στις 10-12-2018 ο συμπαθέστατος Κυριάκος Τσάτσης του Δημητρίου και της Αριστέας Ρούντα που είχε γεννηθεί το 1933. Πάνδημη έγινε η κηδεία του την επόμενη μέρα όπου τον συνοδεύσαμε πλήθος κόσμου. Να ζήσουν παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα και η λατρεμένη σύζυγός του Ευανθία. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλο το σόι που δεν είναι και λίγο.

– Η αρχοντονοικοκυρά και καλομάνα 80χρονη Σταματία χήρα Νεοπόλεμου Ρίζου, το γένος Αριάδνης Παπαζώη και Ιωάννη Κάππη έφυγε από τη ζωή την Κυριακή 20-1-2019. Χάρηκε παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα. Ανάλαφρο το Πανωραβενιώτικο χώμα που τη σκέπασε την επόμενη μέρα. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΑΡΙΣΤΗ

Θάνατοι

– Πάνδημη έγινε στην Αρίστη η κηδεία του 59χρονου Αριστοτέλη Σιόκολου, γιου του Πανωραβενιώτη αείμνηστου Νικολάου Σιόκολου και της 90χρονης Νίκης Ντεμίρη από την Αρίστη Ζαγορίου, το μεσημέρι της 17-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

1-2019. Καλό παράδεισο να έχει. Ερασιτέχνης γλύπτης με το κοπίδι του μεταμόρφωνε το ξύλο σε μορφές Αγίων! Είχε και το κοπάδι του με βοοειδή. Προδόθηκε από την καρδούλα του, τα άφησε όλα και έφυγε. Θερμά συλλυπητήρια στη χαροκαμένη μανούλα του, στις δύο αδερφές του Κατερίνα και Ελένη (συμμαθήτριά μου), στ' ανήψια του και σ' όλο το σόι του. Ανάλαφρο το Ζαγορίσιο χώμα που τον σκέπασε.

– Ο πλήρης ημερών συνταξιούχος αστυνομικός Αντώνης Μαματζάκης έφυγε απ' τη ζωή ένα μήνα μετά την αγαπημένη του Ελένη λίγες μέρες πριν τα Χριστούγεννα. Να ζήσουν οι απόγονοί του τα χρόνια του να πάρουν. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

ΑΡΙΣΤΗ

Γεννήσεις

– Ο Ορέστης Ζαρόπουλος και η Δήμητρα Γκανιάτσα χάρισαν στο Χρήστο και στην Καλλιόπη τους μια υγιέστατη, χαριτωμένη αδερφούλα στις 15-2-2019. Γερή, δυνατή, τυχερή και χαμογελαστή να τους ζήσει.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Γεννήσεις

– Ο Δημήτρης Κ. Τσαπάρης και η Βίκυ Ευ. Καρδούνη απόκτησαν τρισεκατονταμένο υγιέστατο κοριτσάκι στις 23-1-2019 στα Γιάννενα. Να τους ζήσει γερό και τυχερό!

ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ

Θάνατοι

Έφυγε ξημερώματα στις 14-1-2018 η Ευγενία, σύζυγος του Κώστα Οικονομίδη παλαιμάχου ποδοσφαιριστή, το γένος Παναγιώτας και Θεόδωρου Ντάτση που είχε

γεννηθεί το 1950 στο Γραμμένο Ζίτσας. Χάρηκε παιδιά και εγγόνια. Θερμά συλλυπητήρια στο λατρεμένο της σύζυγο και σ' όλους τους συγγενείς! Ανάλαφρο το Γιαννιώτικο χώμα που τη σκέπασε.

ΜΑΚΡΙΝΟ

Θάνατοι

– Έφυγε από τη ζωή ο 80χρονος Αποστόλης Χατζάβαλος στις 21-1-2019. Ανάλαφρο το Γιαννιώτικο χώμα που τον σκέπασε την επόμενη μέρα. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς.

ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ

Θάνατοι

– Πάνδημη η κηδεία της 95χρονης Αλεξάνδρας Τσικουρα στις 31-1-2019 στους Μηλιωτάδες. Να ζήσουν οι απόγονοί της. Την ευχή της να έχουν και τα χρόνια της να πάρουν.

ΠΕΤΡΑ

Θάνατοι

– Τον Δεκέμβριο απεβίωσε ο 90χρονος Θανάσης Ζόμπρας. Θερμά συλλυπητήρια στους δικούς του. Να του πάρουν τα χρόνια.

– Έφυγε από τη ζωή ο 74χρονος Γιάννης Παπαναστασίου. Αναπαύτηκε στο Πέραμα Ιωαννίνων τις 18-1-2019. Θερμά συλλυπητήρια.

– Έφυγε από τη ζωή η 91χρονη Ελένη Τσόντζου. Να ζήσουν οι απόγονοί της, την ευχή της να έχουν και τα χρόνια της να πάρουν. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατοι

– Απεβίωσε στην Αθήνα η 92χρονη Αγγελική χήρα Στέλιου Σουκοθέλου στις 27-1-2019. Θερμά συλλυπητήρια.

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

Γεννήσεις

– Ο Θανάσης Ιγνατιάδης και η Μαριάνθη Γιαννούλη απόκτησαν πρωτότοκο υγιέστατο αγοράκι στα Γιάννενα. Να ζήσει γερό και τυχερό το πρώτο εγγονάκι του Κώστα Ιγνατιάδη και της Κατερίνας Γιώτη και να καλοδεχτούνε κι άλλα.

Επιμέλεια:

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Γεννήσεις

– Κι άλλο Δουβλάκι ήρθε στον κόσμο, η εγγονή του Πέτρου και της Θεανώς από το γιο τους Θεοχάρη και τη γυναίκα του Ζωή.

Θερμές ευχές, νάναι γερή και τυχερή.

Γιώργος-Ελένη Δούβλη

ΑΡΙΣΤΗ

Θάνατοι

– Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Αρίστη στις 14-2-19 η Σταυρούλα Ζωή-Πέτσα. Στο γιο της Δημήτρη και στους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

Οικογένειες

Γεωργίου Ζαχάρη

Βασίλη Τζιόβα

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Πένθη

– Στον εκλεκτό συνάδελφο και φίλο Μάκη Κομπάρο από καρδιάς συλλυπητήρια για τη Ζωή του, που πέταξε στον ουρανό κι απόμεινε μονάχος να την καρτεράει να γυρίσει κοντά του.

Ελένη Δούβλη

ΒΙΤΣΑ

Θάνατοι

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα ο Άλκης Σάρρος συνταξιούχος της ΔΕΗ σε ηλικία 88 ετών. Στη γυναίκα του Χρυσάνθη και στα παιδιά του Γιώργο και Μαριάννα θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

– Για το θάνατο του συμμαθητή και φίλου μου Άλκη θερμά συλλυπητήρια.

Βασίλης Τζιόβας

Συγχαρητήρια

– Θερμά συγχαρητήρια στον εγγονό μας Χριστόφορο Τσουμάνη του Δημητρίου και της Μαρίας για την εισαγωγή του στη σχολή Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών του Παν/μίου Ιωαννίνων.

Ο παππούς και η γιαγιά Χριστόφορος και Φρόσω Τσουμάνη

Συλλυπητήρια

– Στις 6 Δεκεμβρίου 2018 πέθανε στη Θεσ/νίκη ο συμπαθέστερός μας Θεοχάρης Ράπτης και ετάφη στη γενέτειρά του Μερόπη Ιωαννίνων κατόπιν επιθυμίας του. Στη σύζυγό του Εριφύλλη, στο γιο του γαμπρό μας Κων/νο Ράπτη και στην κόρη του Ουρανία Ράπτη θερμά συλλυπητήρια.

Οικογένεια

Αναστασίου και Δανάης

Κακαγιά

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Θάνατοι

– Στις 21 Ιανουαρίου 2019 πέθανε και κηδεύτηκε την επομένη στον Ι. Ν. Περιβλέπτου ο Βαγγέλης Ψωμιάδης 95 ετών, σύζυγος της Βασιλικής (Κούλας) Ζινδριλή από τον Ελαφότοπο. Στη σύζυγό του, τα παιδιά και τα εγγόνια του και σ' όλους τους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Οικογένειες

Βασίλη Τζιόβα

Απόστολου Ντιναλέξη

Επιτυχίες

– Οι νέοι μας με τις επιτυχίες τους συνεχίζουν να ψηλώνουν το Ζαγόρι.

Έτσι ο Ηλίας Βλαστός του Παύλου και της Ανθής, φοιτητής αρχιτεκτονικής, συγχρόνως επέτυχε στις εξετάσεις του και πήρε το Δίπλωμα Πιάνου με άριστα. Θερμά συγχαρητήρια και σ' ανώτερα.

Γιώργος - Ελένη Δούβλη

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Θάνατοι

– Πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στα Γιάννενα την Κυριακή 20-1-2019, όπου έζησε και μεγάλωσε η Ευγενία Χαντέλη-Κούρεντα σε ηλικία 91 ετών, πρωτότοκη κόρη των αείμνηστων Θωμά Χαντέλη από τα Κάτω Σουδενα και της Καλλιρρόης Οικονόμου από την Αρίστη. Στα παιδιά, τα εγγόνια της και όλους τους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας» - Β.Τ.

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Ευχαριστίες

Νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά:

– Τον δήμο Ζαγορίου για την άψογη εξυπηρέτηση και βοήθεια στην τέλεση της κηδείας της μητέρας μου Χαρίκλειας Παλαιοπανίδη (λόγω καιρικών συνθηκών). Ιδιαίτερως την κυρία Πετρούλα Οικονόμου που με συγκίνησε με την εξυπηρέτησή της. Εάν όλοι οι υπάλληλοι αυτής της Χώρας λειτουργούσαν έτσι θα είχαμε μια άλλη πατρίδα.

– Καθώς και όλους τους συγγενείς-φίλους-συμπatriώτες από το Τρίστενο για την συμπαράσταση - βοήθεια - αυταπάρνηση στην δύσκολη στιγμή μας.

Χριστίνα Μπαξεβάνη

- Παλαιοπανίδη

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΡΙΣΤΗ

– Στη μνήμη του Αριστοτέλη Σιόκολου, αντί στεφάνων προσέφεραν χρηματικά ποσά στον Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Αρίστης οι: Κυνηγετική Ομοσπονδία Ηπείρου, Κυνηγετικός Σύλλογος Ζαγορίου, Παρέα κυνηγών Αρίστης, οικογένειες: Αγιοβασιλιώτου Λιάνας και Ζαχαράκη Παντελή, Γκατζέ Δημητρίου, Λυμπεροπούλου και Δανηλίδης, Χρήστου Ράπτη και Ηλία Ράπτη, Τζιόμπου Κωνσταντίνου, Βούρβου Αθανασίου, Μπέλλου Μιχαήλ, Μιχαήλ Αρσιτεϊδη, Χασκή Ιωάννη, Τσινάβου Κλεονίκη.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

– Χρηματικά ποσά στη μνήμη Κων/νου Σίντου οι οικογένειες Παπαναστασίου Γαβριήλ και Χάρη Μπονόβα.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή τους ευχαριστεί θερμά.

ΒΙΤΣΑ

– Στη μνήμη της αξέχαστης και αγαπημένης μου συζύγου Μαρίας Κακαγιά ο σύζυγος Κων/νος Ράπτης και οι γονείς της Αναστάσιος και Δανάη Κακαγιά κατέθεσαν χρηματικό ποσό για τις ανάγκες του Ιερού

Ναού Κοιμ. Θεοτόκου Κάτω Βίτσας.

– Ο Αναστάσιος Κακαγιάς και η σύζυγός του Δανάη εις μνήμην του συμπεθέρου τους Θεοχάρη Ράπτη κατέθεσαν χρηματικό ποσόν στον Ιερό Ναό Κοιμ. Θεοτόκου για τις ανάγκες του Ιερού Ναού.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Κάτω Βίτσας ευχαριστεί.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

– Στη μνήμη του ΚΛΕΑΡΧΟΥ ΡΑΠΤΗ κατατέθηκαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου χρηματικά ποσά από τις οικογένειες: Χρήστου Ράπτη, Αριστέας Σαραϊντάρη, Χάρη Μπέχλη, Γρηγορίου Φερεντίνου, Αθανασίου Φερεντίνου, Σπύρου Γκάγκαλη, Γεωργίου Γώγου, Μιχάλη Α. Ράπτη, Άννας Ράπτη, Γεωργίου Ράπτη, Αναστασίας Ράπτη, Γεωργίου Ράπτη, Θωμά Ράπτη, Σπύρου Αρβανίτη, Ευσταθίου Αρβανίτη, Νίκου Αρβανίτη, Αποστόλου Ντιναλέξη, Αλκιβιάδη Ντιναλέξη, Κων/νου Καραϊσκού, Κων/νου Δήμου, Γαβριήλ Παπαναστασίου, Πλάτωνα Ράπτη, Ερμιόνης Σαρηγιάννη, Ανδρέα Σαρηγιάννη και Στέφανου Τζούφρη. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΠΑΠΙΓΚΟ - ΔΩΡΕΑ

Βόρεια του Μεγάλου Παπίγκου και σε απόσταση περίπου δυο ωρών στην κορυφή του υψώματος πριν από το οροπέδιο «Λειβαδάκια» που λέγεται «Αϊ Δημήτρης» με δαπάνες της οικογένειας Κωνσταντίνου Δημητρίου Λαγού από το Μεγάλο Παπίγκο κτίστηκε εικόνα του Αγίου Δημητρίου στη μνήμη της μητέρας και γιαγιάς Όλγας Δημ. Λαγού.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί και εύχεται ο Άγιος Δημήτριος να προστατεύει όλη την οικογένεια.

24 Ιανουαρίου 2019

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100

Μπαξεβάνη-Παλαιοπανίδη
Χριστίνα
Βελέντζας Νίκος
Κίτσου-Γιαννακού Μελπομέ-
νη

ΕΥΡΩ 90

Χαρίτος Γεώργιος

ΕΥΡΩ 70

Βακάμης Πέτρος

ΕΥΡΩ 60

Τσουμάνης Άρης
Σιόλας Δημήτριος
Καρράς Γεώργιος
Τσέπη-Ζωμβούλη Ιουλία
Βαρζώκα Γεωργία
Χουλιαράς Μιχάλης
Ντιναλέξης Αλκιβιάδης

ΕΥΡΩ 50

Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα

Γαμπρίτσιος Χρήστος
Σοφianoπούλου Σμαράγδα

ΕΥΡΩ 40

Τσιάκος Παναγιώτης
Παπαβασιλείου Μιχαήλ

ΕΥΡΩ 30

Ζαρίδη Αικατερίνη
Ζαρίδη Ελευθερία
Λαζαρίδου Θεοδοσία
Κασίμης Ευάγγελος
Τριανταφυλλίδης Γεώργιος
Δάλλας Πολύβιος
Δάλλας Δημήτριος
Δάλλα-Μπάσιου Φιλομήλα
Μπαλατσός Ιωάννης
Βούρδα Ελένη
Δόση Κλεοπάτρα
Ματσούλη-Αναγνωστοπού-
λου Ιωάννα
Βαζάκα Ιάνθη
Τζιοβαντάρη Ανθούλα
Κοντοδήμου Ευγενούλα
Ζαμπαλά Ελευθερία
Τσουμάνης Παναγιώτης
του Ιωάννη
Βασδέκη Πανωραία
Παναρέτου Έρση
Σαρηγιάννη Ερμιόνη
Καβάγιας Γιώργος
Παπανικολάου Ιωάννης
Τασιόπουλος Παύλος
Φίτσιος Χρήστος
Μπούλτη Χρυσούλα
Μπούλτης Στέργιος
Κουσουρής Νίκος
Παπαϊωάννου Κλαίρη
Σπαθάκης Πέτρος

Βαλαδήμας Πέτρος
Λιοδάκης Δημήτριος
Ματσούλη Αμαλία
Σοφianoπούλου Πολυξένη
Λιόντος Αθανάσιος
Τσατσοπούλου-Γωγουβίτη
Μελίνα
Φράγκα Λαμπρινή
Σκούρτη Ελένη
Βαρζώκας Κων/νος
Φώτου Σωκράτης
Χουλιαράς Γιώργος
Θεοδώρου Ιουλία
Φατούρου Ελένη
Τσουμάνη Αλεξάνδρα
Τσελεπίδης Γιώργος
Ζαμπάκος Μιχαήλ
Ντιναλέξη Αγλαΐα
Τσολίγκα Παναγιώτα
Ζινδριλής Γεώργιος
Ζινδριλής Χριστόδουλος
Ράπτης Αντώνιος
Γεωργάκης Αλέξανδρος
Τσένη Αντιγόνη
Κοντοκάλης Βασίλειος
Κοντοκάλης Δημήτριος
Χριστοδούλου Ελένη
Αποστόλου Κων/νος
Μίκου Βασιλική
Παναγιώτου Ελισάβετ
Τσίνη Ξανθίππη
Δερβένη Ελένη
Νικοπούλου Άρτεμις
Σούκερα Αγλαΐα
Καψάλης Γρηγόριος
Ζαλόγγου Βασιλική
Βασδέκης Όμηρος
Λίγδα Ευαγγελία
Σκούρτη Ελένη

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Παρακαλούμε τους συνδρομητές και αναγνώστες μας, κείμενά τους προς δημοσίευση στο περιοδικό να κατατίθενται ή να στέλνονται απ' ευθείας στα γραφεία μας και όχι στο τυπογραφείο, ώστε η Συντακτική Επιτροπή να μπορεί να υπολογίζει τον κάθε φορά διαθέσιμο χώρο των λίγων πια σελίδων του. Αλλιώς δεν θα δημοσιεύονται.

Ευχαριστούμε!!

Η Συντακτική Επιτροπή

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΣΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Γεν. Γραμματέας
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Έφορος Εκδηλώσεων
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Μέλος

Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ

Εξελεγκτική Επιτροπή

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
Μέλος
ΚΑΜΠΛΕΤΣΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Μέλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολιτικό
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 30 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέση)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

– Ο **Παπαϊωάννου Ιωάννης** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 20 ευρώ.

– Η **Θεοδώρου Ιουλία** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του αγαπημένου συζύγου του **Ηρακλή**.

– Η **Τσαπάρη Ελευθερία** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 150 ευρώ.

– Η οικογένεια **Αλέκου Τσατσόπουλου** στη μνήμη του αγαπημένου πρωτοξαδέρφου του **Άλκη Σάρρου** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ.

– Η **Παναρέτου Έρση** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 20 ευρώ.

Θερμές ευχαριστίες.

«Το Ζαγόρι μας»